

SLOVENEK

Cene inseratov:
Enostopne petina vrsta mal
oglas po Din. 1-50 in Din. 2-
veliki oglasi nad 45 mm vi-
šine po Din. 2-50, poslana
po Din. 4-
Pri večjem naročilu popust
Izhaja vsak dan izven
ponedeljka in dneva po praz-
niku ob 4. uri jutraj.
Poština plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/II.
Recepti se ne vračajo; nevrakirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 650 na naročilo in št. 349 za oglase,
zagreb 39.011. sarajev 7583, praške in dunaj. 24.797.

Treba se je odločiti.

Belgrajski režim ni evropski režim in belgrajska skupščina ni evropska skupščina. V Angliji, Franciji, Nemčiji se vpoštevajo tudi opozicija, zlasti če obsega znaten del naroda, in se ne ugodi samo njenim na sebi neznatnim izključno strankarskim ali zgolj lokalnim zahtevam, ampak se vsa notranja in zunanja politika države usmeri po nekaki srednji črti med principijelnim stališčem večine in načelnimi postulati manjšine. Tako se varuje stalnost in kontinuiteta političnega razvoja države, tako da opozicija vsak čas lahko prevzame vodstvo državnih poslov, ne da bi trpeli veliki narodni interesi.

Tako je v civilizirani zapadni Evropi, v Belgradu pa ni tako, ampak ravno nasprotno.

Od kar imamo novo državo, ki jo Belgrad smatra nasproti vsakemu zdravemu in pravemu smislu za nadaljevanje stare, so vse srbske stranke brez izjeme, na čelu jim radikali, šli zavestno in brez vsakega kolebanja za tem, da zagotovijo politično hegemonijo političnemu srbstvu, to je, belgrajski čaršiji. Ako so pritegnili k sodelovanju pri državnih poslih kakšno drugo nesrbsko stranko, so imeli pri tem izključno samo namen, v balkansko lokavostjo natresti prečano peska v oči, kakor da Srbi vladajo državo sporazumno s Hrvati in Slovenci. To jim je bilo tem lažje, ker imajo na svoji strani pokvarjeno prečansko demokratično inteligenco, ki svoj narod za prostor pri režimskem koritu prodaja.

Vsa politika belgrajske čaršije napram Slovincem in Hrvatom nosi pečat zahrbtnosti, neodkritosti in varanja. To je njen bistveni značaj, s katerim stoji in pade. Vodilna stranka v Srbiji so bili in so radikali. Oni so od ustanovitve države SHS šli za tem, da vaje države dobe sami v roke in vse druge stranke, ki so jih smatrali vsakčasno za potrebne kot parlamentarno večino, so hoteli izrabljati zgolj za orodje v svojih rokah. Končno so jim postali še hlapčevski prečanski demokrati nadležni, ker so zobali z njimi vred iz državne vreče. Zato so hlinili voljo za sporazum s hrvatsko in slovensko avtonomistično opozicijo, poslali v Zagreb svoje delegate, podpisali predporazum samo zato, da Radića ne bi bilo v Belgrad, češ, mi bomo sami upravne predpogoje za sporazum izvedli, nato so pa ta akt vrgli v koš, kakor hitro so postali po svojem predsedniku gospodarji parlamenta in kot pogoj za eventualno pojavljanje Radićevih poslancev v parlamentu označili overovljenje njihovih mandatov v tozadevnem odboru. Vsak poizkus tistega dela opozicije, ki je vztrajal v parlamentu, pa preti- jo onemogočiti z zopetno koalicijo z demokra- ti.

Na tak orientalski, verolomni in prečani način hočejo izigrati voljo vsega prečanskega ljudstva, oziroma njegovih predstavnikov, ki so predpostavljali, da ima večinska stranka srbskega ljudstva vsaj nekaj politične morale, pa so se žalibog motili. Nasprotnika je treba vzeti, kakršnen je in ne, kakršnega se dela; naš nasprotnik pa lojalnosti, poštenja in moške besede v političnem boju ne pozna in je nikoli ni poznal.

Vprašanje nastane, ali je bila Radićeva abstinenčna politika prava. V rednih razmerah gotovo ni. Morebiti bi bili zastopniki hrvatskega ljudstva na parlamentarnem torišču dosegli večje uspehe nego so dosedaj, bi bili marsikatero krivico preprečili ali vsaj omilili in položaj privedli hitreje do popolne dozravitve in odločitve. Slovenci in muslimanski poslanci so s tem, da so v najtežavnejših razmerah v parlamentu vztrajali, marsikaj dosegli in marsikaj preprečili ter izvrševali koristno kontrolo nad večino.

Naj bo tako ali drugače, danes je položaj tak, da je gospodar države stranka, kateri ni za narodni sporazum, kateri ni do gospodarskega procvita celokupne države, ampak samo do gospodarskega izsesavanja prečanskih dežel, do diktature čaršije in do brezvestnega zapravljevanja naših žuljev. To je treba vpoštevati, ko se bo treba odločiti, kaj je sedaj storiti.

Seja zakonodajnega odbora.

PONIŽEVALNI ČLEN URADNIŠKEGA ZAKONA. — ODLOČNO STALIŠČE POSL. HOHNJECA. — VLADNA VEČINA V MANJSINI.

Belgrad, 2. julija. (Izv.) Danes ob 10. dopoldne se je vršila seja zakonodajnega odbora. Pred prehodom na dnevni red je skušal minister Trifković braniti vladno pred očitanjem opozicije, da je vlada kršila ustavo, ker do Vidovega dne ni uveljavila uradniškega zakona, pa se mu ni posrečilo. Vršila se je burna debata med Trifkovićem in Svetozarjem Pribičevićem.

Na dnevnem redu je bilo prvo poglavje, ki govori o osnovnih odredbah. Minister Trifković je predlagal, da se v § 4 točka 7 beseda »izpoveda« zameni z »izpoljava« (javno izpoveda). Ta točka bi se glasila: »Državni uslužbenec ne more biti oseba, ki javno izpoveduje načela protipravne državnosti ali načela protipravne spremembe državnega reda.«

Ob tej priliki je govoril poslanec Jugoslovanskega kluba dr. Hohnjec, ki je izvajal, da od vlade predložena beseda »izpoljava« (javno izpoveda) ne zmanjša ostrine te točke. Vlada hoče izvršiti nečuvstvo nasilje nad državljani, ki so se odločili, da služijo državi in narodu kot uradniki. Iz teh ljudi namerja vlada napraviti brezdušne stroje, katerim je strogo prepovedana vsaka beseda in misel proti načinu državne uprave. Vsako tako besedo lahko vlada izrabi kot akt proti državnosti in državnemu redu. Ta odredba je negacija načela o svobodi znanosti, ker zabranjuje vseučiliškim profesorjem tolmačenje državne oblike, ki ni monarhistična, in državnega reda, ki ni centralističen in kapitalističen.

Vsaka znanstvena motivacija, ki bi tolmčila kot favoriziranje avtonomije in republikanizma. Sedma točka § 4. znači trajno nevarnost za uradnike, ker obeha nad njihove glave Damoklejev meč denuncijantstva in klevet. Temu bo posebno izpostavljeno uradništvo slovenskega in hrvatskega naroda. Znano je in treba je priznati, da so ti uradniki najbolj kvalificirani, ki zvesto služijo državi in narodu, vendar pa so izpostavljeni sumničenju od gotove strani. Predložena osnova zakona bo nov in trajen povod za tako sumničenje. Jugoslovanski klub odklanja tako zakonsko odredbo, ker zamenjava državno obliko, ki je nekaj slučajnega, z bistvom države, in ker ščiti sedanji centralistični in kapitalistični državni red. Zato predlagam, da se sedma točka § 4. sploh tria.

V podrobni razpravi je govoril tudi poslanec Klek, ki je zahteval, da državni uradnik ne more biti javno nemoralen človek.

Demokratski poslanci, ki so govorili, so zahtevali, da se v zakon sprejme odredba, da ne more biti uradnik oseba, ki propagira načela protipostavne spremembe državnega reda.

Debata je bila končana; preden pa je zadnji govornik končal je predsednik Gjuričić hitro zaključil sejo, da ne bi prišlo do glasovanja, ker je bilo navzočih samo 17 vladnih poslancev, od opozicije pa 19. Prihodnja seja bo jutri ob 4. popoldne.

Sklepi glavnega odbora H. R. S. S.

ZAGREBSKI PROTOKOL NAJ SE OBJAVI. — SPORAZUM S PAŠIČEVO VLADO NEMOGOČ.

Zagreb, 2. julija. (Izv.) Včeraj je imel glavni odbor HRSS sejo, na kateri so razpravljali o političnem položaju in o notranji strankini organizaciji. Seja je trajala od 6. zjutraj do 11. popoldne. Na zvečer je bilo 59 poslancev in 105 članov glavnega odbora. Glavni odbor je sprejel tri sklepe.

Prvi sklep govori o takozvanih odposlancih HRSS po vaseh. HRSS opozarja vse organizacije in pristaše, da vodstvo HRSS ni nikdar pošiljalo in tudi ne bo pošiljalo odposlance s tajnimi poročili, ker vodi svojo politiko samo javno.

Drugi sklep govori o agentih provokaterjih in opozarja svoje organizacije, naj nimajo svojih sej po gostilnah, kamor ima dostop vsakdo.

Tretji sklep se glasi: Odobravajo se vse izjave, ki jih je podal predsednik HRSS 24. junija, ko je bil prepovedan in razgnan shod HRSS v glavnem mestu Zagrebu. Posebno se odobrava predsednikova izjava o tem, da se hrvatsko narodno zastopstvo noče in ne more niti razgovarjati o sporazumu s sedanjo Pašičevo radikalno vlado. Vsled tega za vodstvo HRSS ne obstoji niti tista obveza napram radikalom, da se zagrebški protokol ne sme obelodaniti brez njihovega dovoljenja.

Nato se je glavni odbor tako-le konstituiral: Predsednik: Stjepan Radić, podpredsednik: Juro Valetić, Dragotin Kovačević, dr. Vlado Maček in Josip Predavec, tajniki: dr. Ljudevit Kežman, dr. Stjepan Košutić in dr. Juraj Krnjević.

Na popoldanskem sestanku je imel Radić govor o politiki. Izvajal je med drugim: Mi smo svojo organizacijo okrepili in končali vse priprave za volitve. Naj izve Belgrad, da z današnjim dnem končamo vse tudi v podrobnostih. Ako bi bile volitve razpisane danes, lahko že jutri damo tiskati kandidatne liste. Izvršili smo volivno mobilizacijo. To je naš odgovor na vojno napoved iz Belgrada. Vse priprave so končane ne samo za Hrvatsko in Slavonijo, ampak tudi za Vojvodino, Bosno, Hercegovino in Dalmacijo. Pri zadnjih volitvah smo nastopili v 17 volivnih okrožjih, sedaj

bomo v 22, če bo treba, pa še v večjih okrožjih.

Karkoli je napravil svet velikega in lepega, je napravil v imenu idej — toda Pribičević ni ideja, ampak puškino kopito, a Pašić pomeni norost. Če človek na svoja stara leta pljune na vse, kar je v mladosti zagovarjal in branil, je to bankrot. Pašić se je boril za samoupravo Srbije, za samoupravo srezov, okrožij in občin: danes je pa vse popteval, ker v Srbiji ni ne srezov in ne občin več! Pašić je živ umrl.

Nato je govoril o hrvatskem gibanju in rekel, da hrvatsko gibanje izvira iz velike ideje. Na hrvatski program lahko vsak pristane.

Dalje je omenil, da je HRSS ustanovila sedaj tudi list v nemškem jeziku »Freies Heim«. Nemškemu listu bo sledil tudi list v madžarskem jeziku, nazadnje pa bo začela HRSS izdajati tudi list v srbskem jeziku tiskan v cirilici, kar bo glavna stvar. Ne bo nas Srb osvobodil, ampak mi bomo Srbe osvobodili. Suženji, ki »kuluči«, ne more nikogar osvoboditi.

V prihodnje ne bo dobil in ne sme dobiti nihče več mandata iz hrvatskih rok proti Hrvatom. Zato bo HRSS postavila v varaždinskem okrožju dve listi, da ne bo dobil mandata dr. Krizman, v zagrebškem okrožju pa bo na sličen način znala preprečiti, da bi mandat radikal. Hrvatski narod je prvovrstna ekonomska moč, ki je vredna svoje samostojnosti.

Hrvatsko gibanje pozna danes ves svet. Podpredsednik nemškega Reichstaga je rekel Radiću: »Kakor hitro bomo mi v Društvu narodov, bomo skrbeli za to, da dobi hrvatski narod pravo samoodločbo.« Tudi Angleži, Francozi in Rusi poznajo danes hrvatsko gibanje in hrvatski narod popolnoma natanko kot kulturno gibanje.

Proti vsem nasprotnikom hrvatskega naroda pa bomo izpeljali neizprosno boj: Kdor se nam protivi, ne bo jedel hrvatskega kruha.

Koncem svojega govora pa je izjavil: »Mi smo pretrgali vse vezi s srbsko vlado in z belgrajskimi oblastniki, a zato nas vežejo na srbski narod še tesneje vezi.«

Seja ministrskega sveta.

Novi italijanski predlogi o reškem vprašanju.

Belgrad, 2. (Izv.) Nocoj se je vršila seja ministrskega sveta, ki je trajala do devetih zvečer. Najprej so razpravljali o reškem vprašanju. Iz Rima so došli kurirji od naše komisije in prinesli nove predloge italijanske vlade. Podrobnosti niso znane. Na seji je bilo sklenjeno, da se zbiranje vojnega plena v južni Srbiji odvzame vojaškim oblastem, ker da je ugotovljena nemarnost. Pravosodno in vojno ministrstvo bosta izdelala poseben pravilnik o zbiranju vojnega plena. Današnje seje se je prvič po atentatu udeležil tudi g. Nikola Pašić.

Zasliševanje napadalca Rajića.

Belgrad, 2. (Izv.) Pri zadnjem zasliševanju atentatorja Rajića ni prišlo na dan nič novega. Listi ugotavljajo samo to, da Rajić ni služil vojakov, čeprav je že star 26 let. Danes se je sestel s svojim bratom in se z njim par minut pogovarjal. Po zasliševanju je bil Rajić izročen mestnemu sodišču. Pri celi stvari je značilno samo to, da se od gotove strani skuša ta atentat spraviti v zvezo z Zagrebom. Čeprav je bilo vse delo v tej smeri doslej brezuspešno, vendar še vedno vztrajajo na tem.

PRAVILNIK ZA SPLOŠNE CARINSKE TARIFE.

Belgrad, 2. (Izv.) V finančnem ministertvu izdelujejo pravilnik za sestavo splošne carinske tarife. Ko bo gotov, bo odšla naša delegacija v Rim, da sklene, z Italijo trgovinsko pogodbo. Šef te delegacije bo g. Bogdanović, eksperte pa načelnika trgovinskega ministertva Todorović in Savić.

Angleška grozi Franciji.

London, 2. julija. (Izv.) Reuterjev urad poroča: Če se bo Francija upirala odgovoriti na angleški memorandum glede reparacij, bo angleška vlada javno izjavila, da je Francija, ki dela na propadu cele Evrope, v tem slučaju bo Anglija sama začela pogajanja z Nemčijo s sodelovanjem nevtralnih držav brez Francije.

Pariz, 2. julija. (Izv.) Poincare je naročil francoskemu poslaniku v Londonu, naj pospeši razgovore z angleško vlado glede reparacij.

Angleško-nemški razgovori.

London, 2. julija. (Izv.) »Daily Mail« poroča, da se vodijo med vplivnimi člani angleške konservativne stranke in med zastopniki Nemčije važna pogajanja zaradi reparacij. Angleška vlada kot taka pri teh razgovorih ni udeležena.

FRANCOZI ZASEDLI KRUPPOVE TOVARNE.

Berlin, 2. julija. (Izv.) »Berliner Ztg. am Mittag« poroča, da so Francozi zasedli več oddelkov Kruppovih tvornic. Ne ve pa se še, ako bo zasedba trajna.

POLITIKA BOLGARSKE VLADNE NAPRAM KOMUNISTOM.

Sofija, 2. julija. (Izv.) Vodja bolgarskih komunistov Vasil Komarov se je hotel te dni vrniti iz Rusije v Bolgarijo. V Gorenji Orehovici pa so ga prijeli bolgarske oblasti, hoteč mu zabraniti povratek v domovino. Zadeva je prišla pred bolgarskega ministra vnanjih zadev, ki je izjavil, da nova bolgarska vlada komunistov ne bo preganjala, dokler bodo ostali na zakonitih tleh, v nasprotnem slučaju pa bo proti komunistom uporabila vsa sredstva. — Komarov je bil rekel na nekem kongresu sovjetske internacionale, da komunisti podpirajo stranko Stambolijskega, da se uresniči kmečko-delavska vlada v Bolgariji. Zato so mu delali na njegovem povratku težave.

DEMISIJA POLJSKEGA FINANČNEGA MINISTRA.

Varšava, 2. julija. (Izv.) Predsednik republike je sprejel demisijo finančnega ministra Grabskega. — Grabski je podal ostavko z utemeljitvijo, da za svojo politiko ni našel razumevanja pri svojih ministrskih tovariših. Predsednik republike je po-

veril vodstvo finančnega ministrstva sedanjemu ravnatelju poštne hranilnice na Poljskem dr. Linde-ju.

ODREDBE POLJSKE VLADE PROTI GDANSKEMU.

Varšava, 2. julija. (Izv.) Vlada je zabilježila poljskim denarnim zavodom vse bančne in devizne posle z denarnimi zavodi v Gdansk, ker smatra, da so ti zavodi znatno pripomogli k padcu poljske marke.

Štrajk železničarskih delavcev v Galiciji.

Lvov, 2. julija. (Izv.) V železničarskih delavnicah v Galiciji je izbruhnil splošen štrajk. Promet se še vzdržuje, ker se prometno osebje štrajku ni pridružil. Vlada je štrajkujočim delavcem zagrozila z izprijem, če se do določenega roka ne vrnejo na delo.

EKSPLOZIJA V BUKAREŠTI.

London, 2. julija. (Izv.) »Times« poročajo iz Bukarešte, da je v bližini mesta eksploziralo skladišče municije, vsled česar je bilo ubitih 6 oseb.

Oddvojeno mišljenje Jugoslov. kluba k zakonu o ustroju vojske.

Predloženi načrt zakona o ustroju vojske nas ne zadovoljuje niti v glavnih tendencah niti v mnogih podrobnostih, zato ne soglašamo z njim, svoje zahteve pa izražamo v naslednjem oddvojenem mišljenju.

Vojni zakon posega v najširše mase prebivalstva, reže najboljčloveške v meso državnega telesa, ker tirja do skrajnosti imetje posameznika, da celo človeka samega. Treba tedaj, da je vojni zakon izraz sodobnih socialnih in ekonomskih razmer, da računa s stanjem, v katerem se nahaja masa državljanov, s stanjem, ki ga je ustvarila večletna svetovna vojska. Socialne in ekonomske prilike so se po vojski močno spremenile, zato se mora graditi novi zakon na drugem temelju nego prejšnji. Vsega tega ne vsebuje novi zakon, ker je zgrajen docela na temelju prejšnjega, ki so ga narokovale druge državne politične in drugačne socialne razmere. Novi zakon se ne dvigne iz prejšnjih ozkih meja, ne vidi velikih smernic, ki si jih je človeštvo zbralo za svoj novi cilj, človeštvo tepeno po silni kruti svetovni vojski. Neizmerne žrtve zadnje vojske so zanesle vse kulturne dele človeške družbe v tok, ki stremi po zblizanju narodov na temelju bratstva ali vsaj mirnega sožitja.

Človeštvo hoče, da pride do veljave najplemenitejša potenca človeka — ko on svoje spore rešuje z razumom svojega duha in plemenitostjo srca — brez prelivanja krvi, brez nizkotnega ubijanja in razdiranja sadov svojega tisočletnega kulturnega ustvarjanja. Novi tok kulturnega dela človeštva gre za tem, da se strše sistem, ki je glavni krivec silnih vojskinskih žrtev cele Evrope — militarizem, da se strše glavni krivec človeške katastrofe zadnjih let, imperializem, ki si udinja militarizem — najtrši jarem širokih mas.

Učvrstitev militarizma.

Bolna človeška družba hoče preventivnih sredstev, da ne zapade zopet novi katastrofi. Zato zahteva, da tudi širše mase

sodelujejo po svojem zastopstvu glede uprave vojske in njenih pomožnih organov, da vrše kontrolo, kako se uporabljajo žrtve, ki jih ono odraja v armadne svrhe. Vsega tega pa novi zakon deloma sploh ne upošteva, deloma pa daleko v nezadostni meri; zgrajen je na podlagi prejšnjih zakonov in mestoma vsebuje še trše določbe nego oni, da še bolj ucvrsti militarizem in njegove cilje. Naloga sodobnega človeštva je, celiti rane preteklih vojske, a najhujša rana je propad morale, ki se da dvigniti le s pozitivno intenzivno versko-nravnno vzgojo. Slednja je potrebna osobito za 23—23 letnega mladeniča, ki si še ni utrdil značaja in še ni izkristaliziral življenjskega nazora. Te sigurnosti novi zakon ne daje.

Besedilo prisege.

Ne moremo se zjediniti z zakonom, glede formule prisege. Gotovo je treba vojski vrhovnega zapovednika, a on i armada sta v službi domovine, zato veljaj zakletva v prvi vrsti domovini.

Za ljudsko milico.

Socialne in politične razmere so take, da zahtevajo od posameznika intenzivnega dela, da si zasigura in vzdržuje svojo eksistenco, zato je prevelika žrtev, ki se terja od posameznika, od družine, od zadruga, da pogreši za 18 mesecev odnosno dve leti svojo najboljšo delavno moč. Zastopamo stališče ljudske milice, po kateri se bo več moči pritegnilo v službo domovini, manj zahtevalo državn. stroškov, a posamezniku dalo več možnosti, skrbeti za lastno eksistenco. Pretekla vojska je pokazala, da se v slučaju resne potrebe lahko dvigne cel narod, ki brez daljše priprave vrši svoj nalog. Ljudska milica daje 2-mesečno službovanje, katero z vso opravičenostjo zasluži ljudstvo, ki je utrjeno po desetletnem bojevanju. Če pa je treba prehoda do ljudske milice, pa se naš predlog glasi: »6 mesecev za pešadijo, in 9 mesecev za topništvo in konjenico.« Voja obveznost naj se razdeli na posamezne etape: 21—32, 32—40, 40—50, slednje v mobilni in vojni dobi.

Voja služba pa naj ne ovira ekonomskega življenja, naj ne brani državljanu ustvariti si zgodaj že svojo eksistenco, a novi zakon po členu 48, 49 naravnost zavira vsako slobodo državljanu v njegovem razvoju, kar je dokument najtršega militarizma, ki državljanu iztrga iz težko pridobljene eksistence — službe, a mu niti država ne daje garancije, da se mu položaj zasigura, ko se bo vrnil iz vojske.

Vojne olajšave — nove krivice.

Današnje razmere silijo, da se glede vojne službe dovolijo tudi olajšave iz najvažnejših družinsko-gospodarskih razlogov in se ne ruši najpoglavitejših pogojev družinske eksistence. A predložene določbe so še trše nego dosedanje, ker sedanji zakon ne upošteva velike razlike med sposobnostjo za delo in sposobnostjo za nadzorstvo dela samega, kot tudi ne drugih momentov v družini, ki smo jih poudarjali v svojih predlogih. Najodločnejši protest pa veljaj reasumirani določbi, da glede oprostitve samohranilca, glede maksimuma bodi le 20 dinarjev, brez določbe katerega direktnega davka. Na ta način se prizadeva kruta krivica Sloveniji, Hrvaški, Slavoniji, Dalmaciji in Vojvodini ter Bosni-Hercegovini in daje velik privilegij srbskim pokrajinam, ker izvzema le osebni davek, a ne onih davkov, ki jih plačuje omenjena pokrajina,

a Srbija jih ne plačuje. Na ta način dodaje vojni zakon prečanskim pokrajinam k že obstoječi krivici neenakih davkov, še novo krivico, neenakost v olajšanju vojne službe, in slednja krivica je hujša nego prva. Stavili smo predlog, da bodi starostna meja nesposobnih moških 50 let, ker se mora upoštevati dejstvo, da kot družinski očetje prihajajo sedaj na vrsto oni, ki so nosili vso trdoto 5—10 letnega bojevanja in imajo že kal onemoglosti in zgodnje ostarelosti.

Nerazumevanje socialnih razmer.

Novi zakon je zgrajen na nerazumevanju najvažnejših socialnih razmer v državi. Ne pozna jasnega razločka med rodbino in zadrugo. So zadruga, ki so dale po 18 borcev, jakih delazmožnih moških, a družine v najboljšem slučaju zmoro 4. Novi zakon identificira zadrugo z rodbino, vsled česar nastanejo velike krivične neenakosti glede oproščenja kot tudi glede skrajšanja službene dobe, krivica, ki jo hočemo najjače poudariti. Isto se ponavlja dosledno v cellem zakonskem načrtu, kar se najboljčlovejše pokaže pri »deobi« v zadrugi-porodici, kjer se zahteva nekaj nemogočega. Procedura, ki se predpisuje, predpostavlja najprimitivnejše družinsko življenje, ki ne pozna prožnosti in raznoličnosti modernega življenja in njegovih socialnih zahtev. Prejšnji naš zakon je kot nesposobnega člana priznaval tudi oficirje, uradnike, duhovnike, a novi zakon jim pripisuje možnost, da pri svoji socialni mizeriji morejo podpirati poleg svoje družine, odnosno ekonomije še tudi svoje stariše — tragična ironija države napram svojim delavcem. Odbil se je naš predlog: »Kdor si je ustanovil svojo družino, svoje gospodarstvo in kdor je zvršil svoje obveznosti napram državi in živi v inozemstvu, se smatra za ločenega od družine,« predlog, ki vsebuje moderni nazor o življenju najširših mas.

Vojni begunci.

Glede vojnih beguncev pristajamo na kazen, a kazen bodi osebna, zato obsojamo kot tiransko ono določbo, ki sili starše, da iščejo izbeglega vojnika-sina in opravljajo službo žandarja nad lastno krvjo, četudi oni niso zakrivali sinovega bega in obsojajo njegov čin. Nadalje zmetamo načelo, da družina-zadruga plača kazen za pobeglega člana.

Dopusti.

Po 6 mesečni rekrutni izobrazbi je vojni večinoma prost in mora se mu dati daljši dopust, česar v javnosti ne izraža vojni zakon, dopust, ki ga zahtevajo gospodarske razmere.

Vojaki naj služijo doma!

Z vso odločnostjo in ponosom poudarjamo svoj predlog: »Vojaki naj služijo na ozemlju one dežele, kjer so bili rekrutirani.« V to nas silijo prezgodnji grobovi mladih Slovencev in Hrvatov, ki ne morejo prenesti macedonskega podnebja in macedonske »kulture«. To je zahteva, ki je nam naš dnevni program.

Duhovščina in vojna služba.

Odločno odbijamo napad vojnega zakona na pravice katoliške cerkve, ki svojih klerikov ne pušča v vojno obveznost. Najhujši naši narodni protivniki so spoštovali to cerkveno določbo; v najhujši vojni sili, v največji potrebi po vojaki, niso kršili tega cerkvenega zakona, a naš vojni zakon v svoji militaristični tendenci gre mimo vseh tradicij in krši kanonično določilo katoliške cerkve.

Službovanje v mornarici.

Glede mornarice zahtevamo, da se pri rekrutiranju določi najprej prostovoljni vstop v mornariško službo, a v slučaju nezadostnega števila se rekrutira na rok suhozemske vojske. Zahtevamo za vrhovno upravo in komando več prostosti, več samostojnosti pod strokovnim vodstvom, ker le na ta način se bo mogla naša mornarica razviti.

Vojaška taksa — novo breme za Slovenijo.

Oddelek »materijalna obaveza« vsebuje določbe, ki jasno svedočijo, da vojni zakon noče poznati sodobnih socialnih razmer. Vojaška taksa 50 odstotkov, vsebuje isto netočnost, kot vsa določila, ki se opirajo na davek, neenakost in večjo obremenitev prečanskih pokrajin, objednem pa sankcionira možnost, da bodo oni državljani, ki bodo plačevali takso do zadnjega rekrutiranja, na to pa kot sposobni odšli v vojaško službo, plačali denarni in krvni davek. Ne upošteva, se, da je vojaška taksa osebni davek, ker se obvezuje v načrtu za plačevanje vojaške takse cele družine in njihovo imetje. V pomilovanju vredni ozkosrčnosti ne izvzema od plačevanja vojaške takse slučaje notranje bolezni, ki človeka še najbolj onesposablja za pridobitno delo.

Vojaške dajatve.

Člen o vojni dajatvi — komora — bazira na dosedanjih zakonih in institucijah, ki so nesprejemljive iz socialnega in državnogospodarskega razloga. Zakon v neznatni meri dovoljuje olajšave za kmetski stan, a pušča široko svobodo vojnemu ministru za interpretacijo določil, po katerih se bo lahko zadajala državljanom socialna krivica s privilegijem finančno močnejših. Komora nalaga nov davek, ki bo ustvarjal zopet neenakost bremen in ki se bo stekal v »remontski komorski fond«, ki ne dopušča nobene kontrole od strani narodnega zastopstva, ki je toliko bolj opravičeno za kontroliranje remonstkega davka, ker novi zakon ne določa, kaj se bo porabljalo za nakup komore in kaj za odplačilo odvzetega blaga. Komora preveč obremenjuje obično in vsebuje konservativni sistem, da mora konjenik za slučaj mobilizacije dati svojega konja in opravo.

Orožne vaje.

Določbe za vezbanje in manevre motijo vsako sistematično gospodarsko delo in osebno kretanje, ker državljan obvezuje do 60. leta in sicer vsako leto, česar ne vsebuje najtrši militaristični zakon.

Častniki in uradniki.

Častniški stan obravnava novi zakon glede materialne strani visoko mimo drugih stanov, ki imajo isto izobrazbo in v slučaju vojske vrše isto delo. Poudarjamo svoje načelo, da se častniški zbor kategoriziraj kot uradniki in zvrstaj z njim glede plač in ostalih dodatkov. Oddelek, glede oskrbovanja vojske, vsebuje revizicijo in ne priznava stanarine privatnikom, nesprejemljive določbe, ki omogočujejo velike zlorabe.

Vojaške podpore.

Dodatni člen o podpori vojničeve družine je stvorjen na celo zgrešeni podlagi, ker vali vse breme podpore na občino, ki jo vojni zakon že itak preveč obremenjuje in ne na državo, koji vojak služi. Omenjeni člen je zmoežen finančno zrušiti celo občinsko gospodarstvo v slučaju splošne mobilizacije. Zadaja veliko socialno krivico in iz-

Edgar Allan Poe:

Znameniti doživljaji Arturja Gordona Pyma.

Spremljevalec me je podučil, da se da stran zaboja poljubno odstraniti. Odrinil jo je in na smeh mi je šlo, ko sem pogledal v zabojno notranjost. Na tleh je ležala žimnica, ki jo je prinesel iz enega izmed kajitinih ležišč. Vse je bilo vnjem, kar je za vsakdanjo uporabo mogel natrpati vanj in še je ostajalo toliko prostora, da bi lahko sedel ali pa se zleknil v zaboju. Med drugimi je bilo nekaj knjig, tri posteljne odeje, velik vrč vode, sodček prepečenca, tri ali štiri ogtomne bolonjske klobase, silna gnjat, mrzlo ovčje stegno in pol ducata steklenic s krepčilno pijačo. Takoj sem se nastanil v malem stanovanju, gotovo z večjim zadoščenjem, kot ga občuti monarh, ko se naseli v novi palači. Augustus mi je razložil, kako se zaboj zapira. Nato je dvignil svečo do stropa in mi pokazal kos temno-barvane vrvi, ki je vodila od mojega skrivališča po vijugastih ovinkih skozi ropotijo do žeblija, ki je bil pod loputo zabit v predladjev strop. S pomočjo te vrvi bi lahko v slučaju nepričakovane dogodka brez njegove pomoči našel pot navzgor. Nato se je poslovil, mi pustil bliščavko in bogato zalogo sveč in užigalce ter mi obljubil, da me bo tako pogostoma obiskaval kakor mu bo le mogoče. To je bilo 17. junija. Če se nisem uračunil, sem prebil neprenehoma v skrivališču tri dni in tri noči; le parkrat sem stegnil ude in se postavil med dve košari ravno nasproti odortine Augustusa se

medtem ni prikazal, kar me pa ni vznemirjalo, saj sem vedel, da v vrvežu tik pred odhodom ladje ne bo prilike, da me obišče. Naposled sem slišal, kako se je laputa odprla in zaprla in kmalu nato tiho vprašanje, kako mi gre in če kaj rabim. »Ne, ničesar ne rabim,« sem odvrnil, »in dobro se počutim. Kdaj odjadramo?« »Najkasneje v pol ure,« mi je odgovoril. »Prišel sem Ti povedat, da se Ti ni treba razburjati, če delj časa izostanem. Morda ne bom mogel tri ali štiri dni k Tebi. Na krovu je vse v redu. Kadar zaprem loputo, leži ob vrvi do žeblija, tja sem obesil uro, da boš vsaj razločil noč od dneva. Prinesel bi ti jo sam, pa se bojim, da me pogreše.« Nato se je odstranil. Približno uro po njegovem odhodu sem čutil razločno, kako se ladja ziblje in voščil sem si k srečnemu pričetku vožnje. Sklenil sem, da se bom malo brigal za vse in da bom počakal, kaj se bo izemilo, dokler ne bom zamenjal svojega zaboja s prostornejšo, četudi ne udobnejšo kajito. Spomnil sem se ure; pustil sem luč goroti in plazil sem se skoz neštete vijugaste hode, ki so dostikrat dovedli po dolgem lazenju v bližino izhodišča nazaj. Slednjič sem dospel do žeblija, se polastil ure in se čil in zdrav vrnil. Nato sem pregledal knjige, s katerimi sem bil tako skrbno založen, in izbral popis ekspedicije Lewisa in Clarka k izlivu reke Columbia. S tem sem se zabaval, dokler se nisem utrudil; nato sem z veliko skrbnostjo upihnil svečo in kmalu sladko zaspal.

Ko sem se zbudil, sem začutil posebno zmedenost in dosti časa je preteklo, preden sem se spomnil okolščin.

Polagoma pa sem se zdrnil. Prižgal sem luč in pogledal na uro; toda iztekla je in nisem mogel torej razbrati, koliko časa sem spal. Udje so bili strašno trdi in moral sem spet stopiti med košare, da sem jih oživel. Naenkrat sem bil silno lačen; spomnil sem se mrzlega ovčjega stegna, ki mi je teknil, preden sem legel. Kako sem se začudil, da je že docela nagnilo! To me je silovito razburilo; zvezal sem to z zmedenim prebujenjem in sumil sem, da sem neizmerno dolgo spal. Gotovo je bil slabi zrak v podladju temu kriv; dolgotrajno prebivanje tukaj bi lahko imelo najhujše posledice. Glava me je močno bolela; zdelo se mi je, da le s težavo diham; skratka, težilo me je nešteto temačnih občutkov. Nisem se pa drznil odpreti lopute ali se na drug način prikazati; navil sem uro in skušal potrpeti, kakor se je pač dalo.

Naslednjih neskončnih 24 ur ni bilo nikogar na pomoč in po vsej pravici sem obtožil Augusta najsurovejše brezobzirnosti. Posebno me je prestrašilo, da je vode zmanjkalo do polovice bokala in da sem bil silno žejen, ker sem pojedel jako mnogo bolonjske klobase. Vznemiril sem se močno in nisem se mogel dalje zabavati s knjigami. Spanec me je premagoval, toda stresel sem se pri misli nanj, kajti zdelo se mi je, da čutim uničujočo silo, slično ogljivemu kisiku, v dušičem zraku. Medtem me je podučilo ladjino topotanje, da smo žedalec na oceanu in zamolkel, šustajoč glas kot iz neznanske daljave me je prepričal, da je zunaj vela izredna sapal!

Avgustove odsotnosti si pa nisem mogel razložiti. Gotovo smo bili daleč dovolj in skrivanje je bilo že nepotrebno, Morda

ga je kaj doletelo, pa to tudi ne bi bil zadosten vzrok, da me pusti tako dolgo v ječi, razen da je hipoma umrl ali padel v morje; pri tej misli nisem mogel niti hip ne potrpeti. Znabiti je vel protiven veter in smo ostali v bližini Nantuketa. Toda potem bi se ladja večkrat obračala; ker pa je ves čas močno nagibala na levo, je jadrala pač z močno sapo na desni, sicer pa bi me Augustus vsekakor mogel obiskati in mi vse razložiti, če tudi bi se nahajali še blizu otoka. Ko sem torej tako potuhtaval o samotnem in neveselom položaju, sem sklenil, še 24 ur prebiti. Nato pa, če še ne bi bilo pomoči od nikoder, poiskati loputo in se s prijateljem pogovoriti ali vsaj malo čistega zraka in vode zajeti. Ko sem še premišljeval, sem vzlic vsemu naporu zopet zadremal in to pot tako močno, da je bil spanec bolj podoben otmotici. Sanjalo se mi je kar najstrašnejše moči; vse nesreče, vse strahote so me preganjale. Demoni pošastnih in krvoločnih lic so me dušili z ogromnimi blazinami. Gigantične kače so se ovijale okoli mene in zijale vame z grozotnimi, žarečimi pogledi. Nato so se spet širile puščave pred očmi, brez mej, neznansko puste in svečano-strašne. Neskončno visoka debila, siva in brez listja, so se dvigala v nebo, kakor daleč je segalo oko. Korenike so se skrivale v močvirjih, ki so se razprostirala s kalno vodo v najtemnejši črnini pred prestrašenim pogledom. In najčudovitejša drevesa so živela človeško življenje; stezala so suho okostje vejevja kakor roke in prosila usmiljenja s strahotnim glasom molčečo vodo.

(Dalje sledi.)

roča avtonomne politične oblasti nadzorstvu vojaške komande.

Za bivše avstrijske častnike.

Prehodna določila ne popravljajo onih krivic, ki so jih zadale raznolike prakse vojnih oblasti od leta 1918 onim častnikom, ki so prišli iz avstrijske armade v vojsko SHS, ker jim ne priznajo dejanskega službovanja v vojski od vstopa v armado pa do formalnega sprejetja v vojsko za njihovo penzijo in napredovanje.

Zakonski načrt je splošno pomanjkljiv in pušča velike vrzeli. Ne vsebuje določila, ki bi pomirila mnogo nezadovoljstva v armadi glede svobodnega izvrševanja verskih dolžnosti in ne daje zaščite, da se nikogar ne more siliti k udeležbi bogoslužja drugih konfesij. Ne vsebuje določbe, da se zagotovi vzgoja vojske na sistemu, ki odgovarja kulturni višini časa, brez ponižujoče telesne kazni. Tozadevni predlog naš se je odbil.

Potreba kontrole.

Ponovne interpelacije, upiti, kakor tudi govori v parlamentu so jasen svedok, da je treba biti ministrstvu vojne v trajnem stiku s parlamentarnim zastopstvom, da je treba kontrole nad upravo vojske, osobito, ko se uvede specijalni vojni davek za remontski fond. Poleg teh so še drugi razlogi, ki govorijo za to, da naj se ustvari permanenten parlamentarni vojni odbor, a tozadevni naš predlog se je zavrgel.

Proti zakonu.

Ker novi vojni zakon ne upošteva velikih socialnih sprememb v povojnem času v celi človeški družbi, kojih odmev je v naši državi vsak dan jačji, zato pušča nedotaknjena velika vprašanja, o katerih bi moral vojni zakon vsebovati izrazite določbe.

Navedeni razlogi so glasen svedok, da ne moremo soglašati s predloženim načrtom zakona o ustroju vojske, zato predlagamo svoje oddvojeno mišljenje.

Belgrad, dne 26. junija 1923.

Karol Škulj, Andrej Bedjanec
narodna poslanca.

Iz zunanje politike.

* Italijanski katoličani se nahajajo v krizi. Torinski kongres ljudske stranke je utrdil prepričanje, da se takozvana desničarska in levičarska struja ne razcepi, toda fašistom se je vendarle posrečilo pritegniti k sebi del bivših popularov pod vodstvom markija Cornaggia, kateri se je konstituiral kot »Unione nazionale cattolica«. Ta del pa je in po vsej priliki tudi ostane neznan. Svobodomiselnost časopisje pri tej priliki poroča, da se sveta stolica nagiblje k tej stranki. To je pa naravnost zlagano. »Osservatore Cattolico« je v svoji 137. številki protestiral proti temu, da se prav ta »Unione nazionale cattolica« obnaša tako, kakor da je ona edina prava katoliška stranka. Oficijski organ svete stolice pri tem izrecno naglašja, da katoliške politične stranke sploh in ne more biti, ker se cerkev ne identifikira z nobeno. Politične stranke katoličanov morajo delovati po lastni inicijativi in pod lastno odgovornostjo. — Ta izjava je jako važna in povsem odgovarja stališču, ki ga nemški centrum in don Sturzo odnekdaj zavzemala in kakor ga je bil pri nas jasno formuliral dr. Krek. To se nanaša, kakor »Osservatore« v omenjeni številki naglašja, posebno na socialna vprašanja, ki so glavni predmet diferenc med »Partito popolare« in »Unione nazionale cattolica«.

* Jako pametno sodbo o razmerah na Balkanu priobčuje glasilo nemškega centra. Glavni sovražnik Jugoslavije je Italija. Jugoslaviji pa se Italije ni treba bati, pravi članek, ako bodo jugoslovanski državni zadel pravo pot. Niti Grčija niti Bolgarija se ne bosta podali v italijanske mreže, ako bo Jugoslavija znala Italijo diplomatskim potom nadmesti. Zato članek ne razume, čemu so belgrajski politiki zavzeli sovražno stališče napram vladi g. Cankova. Bolgarske meščanske stranke niso tako nesmetne, da bi žrtvovala pametne smernice Stambolijskega in se pustile na Balkanu izolirati. Bolgarija bo nasprotno gledala, da se prijateljsko z Jugoslavijo utrdi. Od Italije se ne bo Bolgarija dala eksploatirati; njej je samo na tem, da cvete njen eksport v Italijo, ki zavzema drugo mesto. Glavno pa je po mnenju člankarja, da se z Makedonijo ne ravna kakor s kolonijo, ki jo Belgrad izsesava kolikor more. Če sreča jugoslovanske državne pamet, meni članek, lahko Italijo od vzhodne obali Jadrana popolnoma izrine, če ne, pa lahko vse izgubi.

* Federalizacija Rusije se izvede na II. zasedanju osrednjega izvršilnega odbora sovjetskih republik, ki se je otvorilo 30. junija. Odbor bo proučil zvezno pogodbo, ki so jo republike tozadevno med seboj sklenile. Na čelu federalne uprave bo stal zvezni svet, kateremu bodo stali ob strani posamezni narodnostni sveti. Ti sveti bodo tvorili osrednji izvršilni odbor zveznega sveta, kateri bo njihova eksekutiva. Po tem načrtu se federativno ureditvi armada.

* Albanija si prizadeva, da se sprejme v malo antanto.

* Poljska vlada namerava zaprositi veslesile, da jo priznajo kot veslesilo.

* Nova belgijska vlada, katero je sestavil Theuniss, sloni na koalicijski katoličanski in liberalni. Vprašanje gentskega vseučilišča se reši na ta način, da se vseučilišče preustroji v dvojezično toda s tretjinskim prevladovanjem flamskih predavaj nad francoskimi. Voja služba se skrajša od 18 mesecev na 12. Ta kompromis se je sklenil, ker bi bili sicer prišli na vlado socialisti, ki zasledujejo Franciji nasprotno politiko zlasti v reparacijskem vprašanju.

* Voja konvencija med Poljsko in Romunijo se je ob priliki poseta romunskega kralja v Varšavi objavila. V glavnem vsebuje medsebojno vojaško pomoč, ako bi bila katera izmed obeh držav na svojih vzhodnih mejah brez svoje krivde napadena. Nobeden izmed kompacijscentov ne sme skleniti pogodbe s tretjo državo brez predhodnega odobrenja drugega kompacijscenta.

* Patriarh Tihon je res izpuščen iz ječe. Sovjetski listi poročajo, da je patriarh podpisal izjavo, v kateri priznava, da je bil v zvezi z nasprotniki boljševiškega režima, in obljublja, da se bo popolnoma vzdrževal vsake politike. Ta vest pa je jako neverjetna.

Polemika o atentatih.

Intelektualno propadanje »Slovenskega Naroda« nevdržema napreduje. Danes n. pr. priobčuje med članki na prvi strani stvar, katero bi se najzaketnejši list sramoval priobčiti med beležkami. »Narod« polemizira namreč z nami zaradi naše kategorične obsodbe vsakega atentata. Ker smo ugotovili, da je atentat nemoralen ne glede na osebo, kateri je namenjen, nam »Narodov« članek očita nelogičnost, češ da mi s tem istovetujemo vse objekte terorističnih aktov.

Če že ni tisti zelenec, ki je to napisal, čutil abotnosti te svoje trditve, bi jo bil vsaj urednik lahko zapazil in črtal, da ne blamira svojega »inteligentnega« organa. Kdor brezpogojno obsoja vsak atentat, ta od oseb, katerim je namenjen, popolnoma abstrahira, s čimer pa ni rečeno, da jih istovetuje.

Pašič seveda ostane Pašič, tudi v hipu, ko kdo izvrši nanj atentat, in se ne izpremeni v mačko. Ravnotako Pašič ni Ferdinand, naj kdo izvrši nanj atentat ali ne, ampak je in ostane Pašič. Za kvalifikacijo atentata kot moralnega zločina pa je čisto vseeno, ali je objekt atentata Pašič ali Ferdinand, veleum ali idiot, buržuja ali proletarec, moralni ali nemoralni človek.

Znatično za »Narodov« pojmovanje atentata je, da smatra nasilno smrt Franca Ferdinanda za zasluženo kazen. Tudi če kdo zasluži kazen, ni vsak poklican, da jo izvrši. Tudi ni vsak poklican soditi, kdaj in zakaj je kdo zaslužil kazen. Tretjič pa je presoja politične smeri in akcij kakšne vodivne osebe, kakor je bil Franc Ferdinand, v objektivnem in subjektivnem oziru nekoliko težja nego če n. pr. kdo ukrade kakšen konjski komat. To bodo »Narodu« lahko povedali vsi gg. juristi, ki sedijo v upravnem svetu »Narodne tiskarne«. Ako bi bilo drugače, potem bi smel vsak nepridiprav ubiti vse vodivne osebe v naši državi.

Zelo veliko zaostlost kaže »Narod« tudi s tem, da meša smrtno kazen, ki jo v imenu celokupne družbe izreče sodnik nad zločincem, in pa uničevanje človeških življenj v vojski, z atentati, češ, če je eno dovoljeno, je dovoljeno tudi drugo. Življenje pa ni tako enostavno, in etična vprašanja se ne dajo rešiti tako kakor n. pr. mešetar rešuje probleme, kateri se tičejo kvalitete živine na sejmšču. Bojimo se sicer, da nas »Narod« zopet ne bo razumel, poizkusiti pa le hočemo, kako bi mu to povedali. Življenje vsake stvari je visoka moralna vrednota, ni pa brezpogojno najvišja, kar vedo vsi etiki. Družbi je v obrambo teh najvišjih vrednot dovoljeno, da legitimnim potom pod vsemi mogočimi kavelami smatra življenje zločinca za zapadlo. Dovoljeno je pa tudi posamezniku, a fortiori pa družbi, braniti lastno življenje, oziroma velike narodne, kulturne, socialne in moralne vrednote, če je v njih po krivičnem napadu ali tlačenju prizadeta; seveda tudi tudi moralisti določujejo veliko neobhodnih pogojev, da je taka bramba najvišjih dobrin vseskozi moralno neoporečna, ker vede nujno do izgube življenja, ki je visoka, ako prav ne najvišja dobrina. Če se to ne prizna, je pametno življenje v družbi sploh nemogoče. Krščanstvo pa ni kakšen trapasti budizem, ki dosledno vede do zanikanja možnosti lastnega in tujega življenja, zanikajoč vsak odpor proti zlu in krivici, ker tak odpor časih vede do izgube življenja nasprotnikovega. Kajti kdor tako misli in dela, ne izgubi samo brezprotiobrambe lastnega življenja, marveč tudi apatično pušča, da zli človek ogroža življenje njegovih bratov. Krščanstvo pa ni religija absurdnosti, marveč zdravega razuma in smislenega socialnega soživljenja ljudi.

Pa tudi španska inkvizicija, ki jo »Narod« zopet pogreva, ne spada v debato. Prvič je bila izredni državni institut, drugič je bila vsled privatnega cerkvenega značaja njenih funkcionarjev neprimerno pravičnejša in milejša od rednih sodišč, kjer so sodili od posvetne uprave popolnoma odvisni sodniki, in kavele proti krivični obsodbi ter celo proti mučenju v preiskovalnem postopanju so pri inkviziciji bile neprimerno strožje nego drugod (glej klasika glede te stvarine, protestanta Schäferja). »Slov. Narod« tega seveda ne bo razumel in se bo mesto pozitivnega odgovora zlagal, da smo pristali inkviziciji. Kar pa se krivoverstva sploh tiče, ga je srednji vek smatral kot eminentno antisocialni zločin, ker je razdiral enotnost človeške družbe, to je njenih verskih in etičnih smernic. Pri tem je pokazala krščanska družba minulih stoletij gotovo veliko več socialne smotnosti nego moderna justica, ki n. pr. krajo kakšne zemlje časih uprav drakonično kaznuje, intelektualne povzročitelje največjih socialnih zločinov pa pušča pri miru.

Končno se razodeva »Narod« v vsej svoji goloti, ko pravi, da bi mi ne smatrali za zločin, ako bi kak naš pristaš ubil Pašiča ali Pribičeviča! Gospodje, ne sodite drugih po sebi!

Politične vesti.

+ Kmetijska zveza v Prači je priredila v nedeljo 1. julija shod, ki je bil sijajno obiskan. Prostor stare šole je bil natlačen, še celo po stopnicah so stali naši vrli možje in fantje. Par samostojnežev, ki so bili navzoči se je obnašalo dostojno. Poročilo o političnem položaju so zborovalci vzeli z odobravanjem na znanje in soglasno obsodili protikmetsko in protislovensko politiko sedanje vlade. Jugoslovanskemu klubu so izrekli priznanje in zaupnico.

+ Lepa morala. V opravičevanju atentatov se je »Narodu« pridružila tudi belgrajska »Politika«, ki je priobčila v nedeljo uvodnik pod naslovom »Jezuita!« — na naslov dr. Korošca. »Politika« oznanja isto moralno kot »Narod«, da je namreč atentat opravičen, če izvira iz gotovih nagibov in idej. Ker so n. pr. neki nacionalni srbski krogi spoznali, ali si vsaj to spoznanje domišljali, da je Franc Ferdinand bil njihov največji sovražnik, je bilo čisto upravičeno, da so ga ubili — iz idealizma seveda! Nam se tak idealizem zdi nekoliko čuden, čeprav ga odobravata »Narod« in »Politika«. Mi ta motiv pač razumemo, in vemo, da pretirana strastnost (v enem ali drugem oziru) lahko človeka zapelje tudi v kriminalna dejanja, toda kakšno stvar razumeti še ne pomeni njenega odobranja. Mi končno nimamo nič proti temu, če odobravajo v Belgradu nacionalni idealizem, ki je strl Franca Ferdinanda. Tudi nič nimamo proti temu, če odobravajo nacionalni idealizem, ki je podrl Obrenoviće. Tudi nič nimamo proti temu, če hočejo odobravati in slaviti »idealizem« kakšnega komunista, ki operira z bombami bogve proti komu. Idealizem je na svetu veliko in tudi ropar ima koncem koncev svoj »idealizem«. Kdor hoče imeti tak »idealizem« in tako moralo, evo, svobodno mul Odločno pa smo proti temu, da bi se tak »idealizem« razširil med Slovenci, ker tak »idealizem« pomeni v resnici borbo vseh proti vsem, in uničuje vsak pravni red. Če pride splošno do takega »idealizma«, se bodo ljudje lahko neovirano streljali in klali drug drugega in zavlada bo pravica pesti, ne pa pravica morale in kulture. Žalostno je, da mora človek take primitivne pojme razlagati belgrajskim listom, še žalostnejše pa je, da jih mora razlagati — »slovenskim« listom.

+ Le ne po ovinkih! »Narod« bi rad našo trditve, da je njegova v političnem in gospodarskem delu zelo različna pisava škodljiva za slovenske gospodarske interese, speljal na neko drugo pot. Pa ne bo šlo. Mi smo ugotovili to, kar lahko vsak sam ugotovi, da je »Narodov« pisanje v političnem delu drugačno kot v gospodarskem delu. Ugotovili smo tudi, kar lahko vsak zdrav razum sam presodi, da mora taka razlika škodljivo vplivati na naše gospodarske interese. »Narod« ne more ovrči ne prve, ne druge trditve, ampak nekaj govori o »bojkotu« Slovencev proti »Narodu« itd. Zakaj to? Mi ne pridigujemo bojkota proti »Narodu«, ampak prepustimo vsakemu, naj vsak podpira tak list, kakoršnega je vsak vreden. Pač pa lahko pove, da smo pisali svoje vrstice zato, da gospodarski krogi v Sloveniji po možnosti vplivajo na »Narod«, naj jim ne škoduje v političnem delu tako, kot jim je škodoval doslej. Če hočejo to storiti, je nam prav, če pa ne, nam je tudi prav. Vsak je svoje sroč kovač. »Narod« naj pa raje odgovori na konkretna, od nas stavljena vprašanja: Ali je njegov politični del v skladu s slovenskimi gospodarskimi interesi, ali ne? Ali more kakršnakoli vlada upoštevati pritožbe iz gospodarskih slovenskih krogov, objavljene v listu, ki v političnem delu vlado na vse pretege hvali, ali ne? Na to naj »Narod« odgovori. Če zna.

V. Katol. shod v Ljubljani.

Na nekatere naslove v Sloveniji smo poslali te dni bloke za prispevke za katoliški shod. Častna dolžnost zavednih katoliških Slovencev je, da se udeležijo na kak način V. katoliškega shoda v Ljubljani. Za premožnejše sloje, ki ne morejo priti osebno na katoliški shod v Ljubljano, so namenjeni ti bloki. Prispevki za katoliški shod niso v nikaki zvezi z legitimacijo, ampak so le potrdilo, da pridejo prispevki na prvi naslov. Ker imamo za katoliški shod velike stroške, prosimo naslovljence, ki so dobili bloke, da jih sprejmejo in razprodajo. Želeti je tudi, da se prostovoljno oglašajo požrtvovalne osebe ki bi hotele razprodajati bloke.

O priliki katoliškega shoda bodo zborovale razne organizacije. Dosedaj se je oglasilo za sobotna zborovanja dijaštvo, učitelstvo in delavstvo. Za zborovanja v ponedeljek so se prijavile tele organizacije: Slov. krščanska ženska zveza, Misijonske organizacije, voditelji III. reda, Bogoslovna akademija, Sveta Vojska, Vzajemnost. Za zborovanja v torek: Apostolstvo sv. Cirila in Metoda, Leonova družba, Marijine družbe. Občni zbor SKSZ še nima končno določenega časa. — Ako še katera naših verskih in kulturnih organizacij namerava prirediti kako zborovanje ob katoliškem shodu, naj se nemudoma oglašja, da ji moremo določiti čas in prostore za zborovanje. — Pripravljalni odbor.

Vojni minister o odpustu letnika 1899.

Vojni minister je odgovoril na vprašanje nar. poslanca Gostinčarja o odpustu vojakov, rojenih leta 1899 iz stalne službe (kader) sledeče:

Narodni poslanec g. Jos. Gostinčar mi je predložil vprašanje sledeče vsebine:

»V vojski služi sedaj mnogo vojakov letnika 1899, ki so že preje v Avstriji služili po 12—20 mesecev, poleg tega pa so nekateri bili pozneje kot dobrovoljci ali pa tudi aktivni vojaki v Jugoslaviji.

Z ozirom na dejstvo, da so mladi in krepki mladeniči in moške nujno potrebni doma za gospodarstvo, in da pri tem tudi vojska ne bi trpela nikake škode, ker so bili vsi oni, ki so služili že preje v vojski, brez dvojbe izvežbani in zato ne potrebujejo v ta namen dalje aktivne službe; z ozirom na vse to si Vas, gospod minister usojam vprašati:

Ali hočete ukreniti vse potrebno, da se vsi oni vojaki, rojeni v letu 1899, ki so služili že preje v vojski, takoj odpustijo iz službe in pošljejo domov?

Na predstojajoče vprašanje odgovarjam: Leta 1899 rojeni izvršili so 21. leto starosti v teku 1920. leta.

Po čl. 3 zakona o ustroju vojske kadrovska (stalna) služba prične z dovršenim 21. letom starosti. Zato leta 1899 rojenim, služba v avstro-ogrski vojski svojedobno ni bila priznana, ker tedaj še niso imeli 21 let starosti, temveč so bili mlajši. Vsled tega so vsi l. 1899 rojeni in rekrutirani l. 1920 bili tedaj odkazani v kader na službo, katero so že odslužili in bili iz kadra odpuščeni. Če je sedaj še kaj l. 1899 rojenih v službi, morejo biti samo taki, ki so svoj čas izbegli službi ali pa so bili začasno nesposobni, pa so se pozneje usposobili, ali pa so dijaki, katerim je bila služba odložena.

Ker so njih vrstniki že odslužili svoj čas, so tudi zastali po zakonu dolžni, da ga odslužijo. Izjemo imajo samo oni, ki so bili pod italijansko okupacijo ali pa kateri zaradi poznejše razmejitev niso mogli preje optirati za naše podaništvo ter niso mogli preje odslužiti. Za te sem pod Pov. F. Č. št. 18.201 od 5. decembra preteklega leta odredil, da odslužijo samo po 5 mesecev, ako so v avstro-ogrski vojski odslužili vsaj 12 mesecev. Kdor niti toliko ni odslužil, odsluži sedaj določeni čas.

Minister vojne in mornarice general
Peter Pešič.

Dnevne novice.

— Ljudski tabor v Zireh. Povodom proslave 15 letnega obstoja in delovanja izobraževalnega društva in orlovskega oddelka v Zireh se je vršil v nedeljo, 1. t. m., v Zireh ljudski tabor, ki se ga je udeležilo na tisoče ljudi. Po božji službi pod milim nebom je imel primerno in zelo lepo zasnovano propoved g. spiritual Janez Cegnar. Po božji službi se je vršil tabor, ki ga je zelo spretno vodil g. župnik Jožef Logan. Urednik Smodej je v navduševalnem govoru povdarjal potrebo slovenske nacionalne zavesti, ki more nekoč zopet združiti po treh državah razkosani slovenski narod. Domači župan je pozdravil navzoče v prisrčnih besedah, želeč društvu lep razvoj v duhu. Pater Bernard je govoril o nalogah naših društvenih organizacij. Njegove vzpodbudne besede gotovo niso padle na nerodovita tla. Vodja tabora g. župnik Logar je povdarjal, kako važno nalogo da imajo vršiti naše organizacije ob naši de-

žavni meji. Razmejitve pri Zireh še ni končana, se zavlačuje in dolžnost merodajnih činiteljev je, da se ta stvar pospeši in reši in sicer da se ustvari naravna meja, da pridejo naši kmetje zopet do delov svojih posesti, ki so jih Italijani kratkomalo zasodili, takorekč pred nosom Žirov tostran gorovja, delajo pa posestnikom sedaj težave. To je krivica, ki se mora popraviti. Popoldne je bila javna telovadba orlovskega okrožja, pri kateri smo občudovali tehnični napredek naših Orlov po deželi. Na telovadbi sta pozdravila gg. dr. Megler in dr. Šiler. Pri vseh prireditvah na taboru je sodelovala »Ljubljana«, ki s svojimi nastopi po raznih krajih hvalevredno vrši važno izobraževalno delo, in godba z Rakovnika.

— Na zborovanju obrtnikov, ki se je vršilo preteklo nedeljo v Novem mestu, so izrekli navzoči obrtniki priznanje in zaupnico Jugoslovanskemu klubu.

— Dvajsetletnica dušnega pastirstva. Prejeli smo sledeči poziv: Tovariši! Leto-žnja jesen poteče 20 let, odkar smo nastopili svojo dušnopastirsko službo. Spodobi se torej, da se spet enkrat snidemo. Po želji nekaterih se zberemo pri Mariji Pomagaj na Brezjah in sicer v torek, dne 7. avgusta, da v cerkvi in samostanskem zatišju skupno obhajamo svojo dvajsetletnico. Da morem vso zadevo pravočasno urediti, mi vsakdo do srede julija sporoči, kdaj pride na Brezje, ali v pondeljek, 6. avgusta, zvečer ali v torek, 7. avgusta, zjutraj! Na veselo videnje! — Matej Ahačič, župnik, Leše, p. Brezje.

— Abiturijenti l. 1898 l. drž. gimnazije, in b oddelka, praznujejo 25 letnico mature danes v torek, dne 3. julija, v Ljubljani. Ob 10. dopoldne je sestanek na Rožniku, ob eni pop. se snidejo tovariši v hotelu Tivoli.

— Po literarno-zgodovinskih potih. Če kdo kam gre, ve kaj povedati. Da pridem iz svoje samote, jo mahnem po železnici na Dolenjsko, ... izstopim v Vel. Laščah. Peš grem po lepi cesti v jugo-zapadni smeri, celo po navodilu Stritarjevih spisov — v njegov rojstni kraj v Podsmreko. Ko prvič vprašam po Stritarjevi rojstni hiši, stoji že tudi pred njo: »Rihtarjeva«. Posestnik je zdaj Matevž Prijatelj, sin mlajše Stritarjeve sestre Ane, rojen l. 1887. Tablica na oglu velike hiše pa pove, da je »števila 2«, novozidana l. 1901. Par otrok skaklja po trati, drugo je vse pri starem, od severne strani nas pozdravlja cerkev na Robu, »proti večeru ... zapirajo svet velikanke planine« (Zorin str. 98). Vračajoč se po cesti, po kateri sta hodila Jožek in njegova močnoverna mati k »deseti maki«, imam, ko pridem iz gozda, ves čas krasen razgled na Velike Lašče. V trgu prašam po »Drakšlarcu«, gostilni, kjer je prepeval Pikin Jožek in sta Levstik in Stritar predstavljala »Junteza«. Pokažejo mi lepo hišo ob izhodni cesti: gostilno. Zares, nad vhodom so v kamenit podboj vsekane črke: »L. D. No 61. 1844«. Davní časi, pa vse, ali vsaj marsikaj je pri ljudeh še v živem spominu. Odtod po »cesti v Ribnico« ob vznožju gore s cerkvico sv. Roka, kake četrt ure v Retnje, nekaj po tratah in holmih raztresenih hiš, rojstni kraj Levstikov. Še kažejo hišo Levstikovo ter hišo soseda Ilija, kjer je Levstik prebival. — Popoldne mi je v župnišču v Vel. Laščah pomagal postrežljiv gospod kaplan — ker gospoda župnika ni bilo doma — sestavljati »Stritarjev rodopis«, pa ga nisva mogla dokončati. Ko stopim zopet na cesto, že me čaka g. Hočevar Josip ml. z bistrim konjičem in vozom, da pohitiva v Rašico, zelo zanimivo vas na mali višini s cerkvico na vrhu — rojstni kraj Primoža Trubarja. Stara že menda večkrat (zadnjikrat l. 1871) prezidana hiša šteje 8 je njegov rojstni dom. Dež malo nagaja, postaviva se v spodnji gostilni pod kap da spiševa nekaj razglednic. Pridruži se prijazen kmet Virant, ki se soppodpiše kot »posestnik šteje 8«. Zdrčiva na kolodvor. Pogledam nazaj: Z Bogom prijazni ljudje! Z Bogom, Lašče — »Slovenski Weimar!« Bil je zares dan poln najprijetnejših spominov in vtisov, dan, ki pozivlja duha! F. S. Š.

— Potreba šolstva se od strani belgrajske čaršijske vlade posebno zanemarljivo. Tako ta vlada od osvobođenja sem ni dala niti ene pare za potrebne poplave na ljubljanskih srednješolskih zavodih. Sobe niso pobeljene, stranišča v strašnem stanju, peči ne funkcionirajo, poslopja propadajo. Lahko si je predstavljati, kako uspešno se spričo takega stanja razširjajo bolezenske kali med mladino. Zdaj, ko je po zaslugi poslanecv SLS 4 milijone dinarjev od dvajsetstinskih postavk odpadlo na Slovenijo, naj gradbeno ravnateljstvo poskrbi, da bo do nekaj deležne srednje šole v svrhu najnujnejših popravil. Tako pa je danes »klesikalna« gimnazija v St. Vidu edina, kjer se skrbi za snago in reparature ter za nekaj toplote po zimi.

— Zagrebški tednik »Der Morgen« — Rnevnik. V Zagrebu izhajajoči tednik »Der Morgen« postane s 3. julijem dnevnik. Dolež se je največ pečal z gospodarskimi vprašanji. Kot dnevnik pa obeta, »da bo svojo največjo pozornost posvečal tudi interesom Slovenije« in na drugem mestu naglašajo, »da bo izhajal v Zagrebu, v centru

hrvatske kulture in emporiju (glavnem gospodarskem središču) hrvatskega naroda«. Koncem svojega programa pa pravi, »da ne bo nikdar pozabil, da je nemški list.«

— Pomorski štrajk. Ravnateljstvo jadranske plovbe naznanja, da smatra zahtevne mornarjev sicer za upravičene, da pa jim ne more ugoditi, ker prejema od vlade premajhno podporo in pa, ker že dve leti ni dobila družba od države za prevažanje pošte niti novčiča. — Kaj bi bilo, če bi tudi državljani države SHS enkrat rekli, da je princip »nič plačati« jako dober in koristen? Na primer pri plačevanju davkov to ne bi bilo nič napak.

— Za čebelarstvo v Srbiji je dovolilo ministrstvo za kmetijstvo srbskemu čebelarskemu društvu v Belgradu podporo v znesku 20 tisoč dinarjev. — Slovensko čebelarsko društvo naj pa med prodaja, če hoče priti do denarja.

— Strašna družinska tragedija med jugoslovanskimi izseljenci v Ameriki. V neki tovarni v Jolietu je koncem maja t. l. smrtno ponesrečil Ivan Javh iz Dolinac na Hrvatskem. Njegovo ženo Danico je moževa smrt tako zadela, da je nekaj dni nato ustrelila svoje tri otročiče in samo sebe. Pustila je pismo, v katerem naroča, naj se pokoplje vsa družina poleg očeta, na sredi pa postavi spomenik s sliko družine.

— Žrtve izseljeniških agentov. »Hrvatski Glasnik« v Chicagu poroča, da je na Kubo došlo 50 jugoslovanskih izseljencev brez dovoljenja za naselitev, ki so jih spravili tjakaj razni agenti, češ, da se bodo od tam lahko vtihotapili v Združene države. Sedaj so ti ljudje v obupnem položaju: ne morejo ne nazaj ne naprej. Sredstev nimajo nobenih, a delo je na razpolago le pod suženjskimi pogoji in ob strašni vročini, tako da morejo vstrajati v teh razmerah le zamoreci. List nujno poziva jugoslovanske oblasti, naj vendar poskrbe za primeren pouk ljudstva, da ne bo postajalo žrtev brezvestnih agentov.

— »Krekova mladina« podružnica za okraj Saneberje — Zadobrova. Ustanovni občni zbor naše podružnice delavske mladinske organizacije »Krekove mladine« za Saneberje — Zadobrovo se je vršil dne 1. 7. v prostorih g. Černeta. Ob obilni udeležbi odnotne delavske mladine, je pristopilo takoj k mladinski organizaciji 98 članov in članic. Iz Ljubljane je pohitelo ob tej priliki 25 članov med svoje tovariše, da se ondi spoznajo med seboj. Delavska mladina sledi!

— Potovanje abiturijentov l. državne gimnazije v Ljubljani. Nastopili so potovanje dne 25. junija. Udeležencev je 31 (iz a in b razreda), z njimi potujeta dva profesorja. Dne 26. zjutraj so dospeli v Zagreb, kjer so si ogledali stolno cerkev, Markov trg, vseučiliško knjižnico, Meštrovičev razstavo, etnografski muzej, Strossmajerjevo galerijo; vse to od 8. do 13. ure. Zvečer odhod v Osijek. Dohod ob 8. uri zjutraj (27.). Tam jih je močil dež. Velikodušno jih je pogostil slovenski rojak iz Štajerske g. Ogrizek. Dne 28. so z ladjo dospeli v Novi Sad. Zvečer so se udeležili slavnostne predstave »Boj na Kosovu«. Prej so si ogledali prostore Matice Srbske. Bili so tudi pri vladiki. Drugo jutro odhod v Sremske Karlovce; od tam na Stražilovo (grob Branka Radičevića) ter preko Fruške gore (v šumi so pošteno »zalutali«) v pravoslavni samostan Gergétek, kjer so bili gostoljubno sprejeti; odnoto so napravili prekrasen izlet v sloveči pravoslavni monastir v Krušédol. Prenočili so v Gergéteku. Dne 30. junija so se vrnili v Novi Sad. Stanovali so v zavetišču za srbsko siročad. Popoldne odhod z ladjo po Donavi v Beograd. Vse zdravo. Vtisi nepozabni. Zvečer dospemo v Beograd. Pozdravljamo!

— Kongres učiteljstva meščanskih šol. V dneh 4. in 5. julija se vrši v Ljubljani 2. kongres učiteljstva meščanskih šol iz vseh delov naše kraljevine. Dnevni red: V sredo, 4. julija ob štirih popoldne predpovedovanja delegatov v državni realki. V četrtek, 5. julija ob osmih glavno zborovanje v drž. realki. Popoldne: Ogledovanje znamenitosti Ljubljane. V petek, 6. julija: Izleti na Gorenjsko, Maribor, Ptuj.

— Tobačna tovarna v Ljubljani bo prodala na ustmeni dražbi dne 1. avgusta t. l. 4000 kg kartona od »Mirjam« cigaret. Pogoji dražbe so objavljeni v »Uradnem listu« ter so na vpogled v ekonomiji tobačne tovarne v Ljubljani. 3947

— Tatvine in vlomii. Posestniku Ivanu Dremliju v Rudniku je bilo ukradene več obleke in 537 dinarjev denarja. Oškodovan je za 2612 Din — Nezuani vlomilci so med drugim odpeljali posestniku Alojziju Tršanu v Tacnu pod Smaruo goro 8000 K vredno »Eskac« kolo. — V Toplicah pri Zagorju so bili okradeni Franc Oven, Pavel Jesenšek in Jakob Konjar, kateri so oškodovani za 3400 K. — Mizarju Francetu Jamniku iz Vižmarjev je bilo ukradeno 4000 K vredno kolo.

— Premestitev poštnega prijavnega in shranjevalnega urada iz Celja v Ljubljano. Dne 30. junija t. l. sta se preselila poštni prijavni in shranjevalni urad iz Celja k poštnemu ravnateljstvu v Ljubljani, kjer pričneta z današnjim dnem poslovati.

— Pomožna pošta Sv. Vid nad Cerknico je vnovič otvorjena in pripada področju pošte v Begunj pri Cerknici. V okolišju rečene pomožne pošte leže sela in vasi: Sv. Vid, Cohovo, Zala, Osredke, Lešnjake, Pavlje, Rudolfovo, Jeršice, Ravne in pa Zahrib.

— Posiljke za Vzhodno Tracijo so podne cenzuri. Turška poštna uprava je

uvredla cenzuro tudi za poštna pošiljke, katere so namenjene v Vzhodno Tracijo.

— Primite — naznanite ga! V vasi Osečje št. 8, obč. Šmarjeta na Dolenjskem je služil nekaj tednov mož z imenom Filip Mironenko — najbrž izmišljeno ime. Govori glavno hrvaško-štajersko, sicer zna več raznih jezikov. Visok je nekako 175 cm, obraz podolgast, rumenocrn, oči sive, lasi črne, brke pristržene. 24. junija zjutraj je kar zginil ter odnesel veliko dobre moške obleke, srebrno uro, denarja, čizme itd. Prosi se: Kdor bi ga spoznal, naj ga takoj daznani prvi orožniški postaji in občinakemu uradu v Šmarjeti.

Veliko pisavo (za drž. in odvet. pisarne) ima »Stoewer«. Zastop Ljublj., Šelenb. ul. 6-L.

štajerske novice.

š Iz Velike Nedelje nam pišejo: Drava preti poplavi in odnesti v Otoku naseljene kočarje, Bezjaka Jakoba, Rižnarja Martina, Senico Alojzija in Pongračič Lizo. Ti bi se morali takoj izseliti! Drava se nabaja le še 1 do 6 metrov pred njihovimi hišami in poslopji. Dalje preti Drava v teku enega ali dveh let, če ne že poprej nadaljnjim trem sosednjim kočarjem: Senica Antonu, Ozmecu Fr. ter Veldin Antoniji. Drava se zajeda neprestano dalje v Otok. Nevarnost je gotova, da predere prostor kakih 200 metrov med njo in med Draviščem in preplavi cvetkovsko, trgoviško in mihovsko polje in ga uniči! Ubogi ljudje! Istotako je nevarnost tudi za križniški »Otok«, iz katerega se oskrbuje več občin, šol ter »redovna bolnica« v Ormožu z drvmi. — Drava bi se dala ustaviti oziroma zajezi pri Zavrčskem brodu, in tako spraviti nazaj v staro strugo. Nujno potrebno je, da merodajne oblasti ukrenejo vse potrebno, da se omenjena nevarnost odstrani.

Ustanovni občni zbor »Strokovne zveze javnih nameščencev«.

Dne 4. julija 1923 se vrši ustanovni občni zbor »Strokovne zveze javnih nameščencev« v prostorih Konsumnega društva Kongresni trg 2 (klet). Začetek ob 8. uri zvečer.

Dnevni red:

1. Otvoritev in poročilo pripravljalnega odbora.
2. Čitanje pravil in sprejetje poslovnika.
3. Določitev prispevkov in podpor.
4. Volitev načelstva, strokovnega odbora in nadzorstva.
5. Slučajnosti.

Če bi ob napovedani uri občni zbor ne bil sklepčen, se čez pol ure vrši nov z istim dnevnim redom in na istem prostoru.

Pripomni se še enkrat, da znaša kadencična doba za one člane, ki pristopijo do občnega zbora samo 3 mesece nasprotno za one po občnem zboru pa 6 mesecev.

V združitvi je bodočnost!

Pripravljalni odbor.

Gospodarstvo.

g Žitni trg. Na novosadski produktni borzi notirajo žitu sledeče cene: pšenica 440 Din, ječmen 300 Din, oves 310 Din, koruza 267—280 Din, beli rižol 700 Din, pšenična moka št. 0 670 Din, št. 2 685 Din, št. 5 575 Din, št. 6 500 Din. — Tendence čvrsta.

g Cene kolonijalnemu blagu na zagrebškem trgu so bile sledeče: sladkor v kockah 23.50 Din, kristalni 22.25 Din; kava: Rio navadni 35.70 Din, Rio boljši 36.25, velikozrnata Jamaica 49.50 Din; riž: Burma la 8 Din, Siam Glace 10.25 Din, japonska glace 11 Din, maslo 28 Din, olje 28—29.50 Din, kisna esenca 44 Din.

g Svetovni kongres za mlekarstvo, na katerega je predsednik Zedinjenih držav povabil vse države bo zboroval dne 2. in 3. oktobra t. l. v New Yorku, dne 4. v Philadelphiji in potem v Sirakuzi, kjer bo od 5. do 10. oktobra tudi narodna razstava za mlekarstvo. Natančnejši spored kongresa je interesentom v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

g Produkcija premoga v Avstriji je znašala v februarju 1923 12.873 ton črnega prelaga in 211.196 ton rujavega premoga.

g Komunalna podjetja mesta Dunaj. V letu 1922 izkazuje dunajska mestna plinarica 719 milj. n. a. K dobička. Dunajska elektrarna pa izkazuje 845 milj. n. a. K dobička, mestna javna skladišča 971 milj. n. a. K dobička, mestna centrala za preskrbo bencina ne izkazuje dobička in mestni posredovalni uradi izkazujejo 30 milj. n. a. K dobička.

g Stanje papirnatega denarja na Poljakem. Stanje papirnatega denarja v poljski republiki je znašalo po izkazu z dne 31. majnika letošnjega leta 2.783.794,112.878 poljskih mark. Od 20.—31. majnika se je število papirnatega denarja pomnožilo za 278.570,756.729 poljskih mark, ali dnevno za 27 milijard p. mark.

g Draginja v Nemčiji. Zaradi padca vrednosti marke je naravno draginja v Nemčiji silno narasla. Cene se dvigajo od dne do dne. Zato so zahtevale delavske organizacije, da se uravnajo delavske plače vsak teden sproti po indeksu, čemur se pa delodajalci upirajo. Valed tega preti Nemčiji nevarnost velikih štrajkov.

g Premog v Nemčiji dražji. Valed povišanja med nemškim rudarjem za 75 odstotkov so lastniki rudnikov povišali cene premoga za 50 odst.

g Povišanje železniških tarif v Avstriji. S 15. julijem se bodo povišali železniški tarifi pri avstrijskih osebnih vlakih za 25 odstot, pri brzovalnih bo uveljavljena posebna tarifna skala. Tarife za tovarni promet ostanejo nespremenjene.

g Inflacije denarja v Nemčiji. Valed silnega padca nemške morko izda Nemčija v juliju novčanice po 500.000 mark.

BORZA.

Zagreb, 2. 7. Devize: Pešta 1.05—1.08, Berlin 0.0475—0.0550, Italija 4.0875—4.0475, London 422—424, Newyork 92.25—93.75, Pariz 5.55—5.60, Praga 2.75—2.7750, Dunaj 0.1295—0.1305, Zürich 16.2750—16.3250, Varšava 0.07—0.07, Amsterdam 86.25—86.50. — Valute: Lir 3.97—3.99, dolar 90.75—91.75, šal. K 2.78—2.75, n. a. K 0.1290—0.1310.

Zürich, 2. 7. Devize: Pešta 0.0650, Berlin 0.0032, Italija 24.67, London 26.02, Newyork 568.50, Pariz 53.80, Praga 17.06, Dunaj 0.0080¼, Sofija 5.25, Beograd 6.15, Varšava 0.0045. — Valute: n. a. krona 0.008025.

Ljubljanske novice.

lj Za odpravo nedostatkov v trnovskem okraju. Občinski svetovalci SLS Mozer, Moškerc in dr. Stanovnik so glede na nedostatke v Trnovem in v Krakovem vložili na občinski svet sledeče samostojne predloge: Popravilo naj se stopnice na levem bregu Malega grabna ob mostu, vodečem z Opekarske ceste na Pot na Rakovo Jelšo. Ravnokar navedeni most je v zelo slabem stanju in naj se zato popravi. V Rečni ulici ni kanalizacije, ki naj se zato izpelje. Popravilo naj se pralne stopnice na levem in na desnem bregu Gradaščice. Javna razsvetljava naj se vpelje na Pot na Rakovo Jelšo. Potrebna je ena sama žarnica.

lj Osrednji odbor ljubljanskih prosvet ima jutri v sredo 4. julija ob osmih zvečer svojo sejo v kleti konsumnega društva na Kongresnem trgu. Predsednik.

lj »Krekova mladina« v Ljubljani. Vsi člani in članice, ki ste sodelovali pri naših zadnjih prireditvah ter vsih onih, ki ste se vpisali v govorniški tečaj ter onih, ki se še nameravate, je sestanek v sredo 4. t. m. ob osmih zvečer. Seja glavnega odbora se vrši v petek dne 6. t. m. ob osmih zvečer. Obveznost vseh članov odbora.

lj Družba sv. Elizabete. Osrednji svet družbe sv. Elizabete ima redno mesečno sejo danes, dne 3. julija ob 5. uri popoldne. (Jugoslov. tiskarna.)

lj Slovensko trgovsko društvo »Mercur« v Ljubljani naznanja p. n. članom, da se vrši XXII. redni občni zbor danes v torek ob 8. uri zvečer v društvenih prostorih Gradišče 17. I. nadstropje z običajnim dnevnim redom.

lj Isvrševalni akcijski odbor (ožji) državnih nameščencev, železničarjev in vpokojencev ima danes v torek 3. julija ob 19. uri 30 min. sejo v Gradišču 7. — Akcijski odbor.

lj Františkanska prosveta. Danes pevski odsek nima pevske vaje.

lj Cirkus ali sverinjak? Pridem v Ljubljano z različnimi inozemskimi živalmi, katere razkažem v nedeljo 8. julija popoldne osebno v prostorih doma pri dobrodelni prireditvi Elizabetne konference v prid bolnim in onemoglim. K obilni udeležbi vabi Peter Grajski.

lj Smrtina avtomobilska nesreča v St. Jerneju. Ljubljanska policija prijela neprevidne avtomobiliste. Ko so šli v St. Jerneju na Dolenjskem v nedeljo dne 1. julija 1923 ljudje od sv. maše, je pridrel po cesti avtomobil, ki je povozil neko kmetico, katere je obležala mrtva na cesti, avtomobil je pa dirjal naprej proti Ljubljani. Ljubljanska policijska direkcija je bila o nesreči brzojavno obveščena in že 2 minuti, ko je dobila dolenska policijska stražnica obvestilo o nesreči v St. Jerneju, se je pripeljal po dolenski cesti avtomobil, ki je bil povozil kmetico. Ustavili so ga. Na avtomobilu so bili še sledovi krvi in lasje povozene kmetice. Z avtomobilom se je vozil zagrebški tvorničar Dragotin Weiland na Bled. Avtomobilisti so priznali št. jernejski dogodek.

lj Nova žrtve bede državnih nameščencev. Na policijsko ravnateljstvo so večerj pripeljali ženo poštnega sluga Marijo Gaberc, ki je hotela s kuhinjskim nožem zaklati svojega enoletnega otroka. Ze dalj časa so njeni sostanovaleci in njen mož opazili na njej abnormalne znake. Policijski zdravnik je ugotovil, da bolne Gaberčeva na melanholiji. Na vprašanje, zakaj je hotela umoriti svojega otroka, odgovarja Gaberčeva, da ga je hotela umoriti valed tega, ker ne more nadalje gledati, kako od lakote gineva njen otrok. Hotela je storiti hiter konec pomanjkanju v družini. Bržkone je namerala tudi sebi vzeti življenje. Gaberčeva so prepeljali na opazovalni oddelk državne bolnice. — Menda bodo skasoma vse žene državnih nameščencev primorane iti na opazovalnico, kajti radi draginje in nedostatkov pri plači se že vsem ženam pa tudi možem meša v glavi. Vsak to sprevidi, le državni mogotci ne, ker ne privoščijo državnim nameščencem človeka vredno življenje. Posledice ne izostanejo!

lj Franc Jager, tapetniški mojster, je preselil svojo delavnico iz Komenskega ulice (Rok. dom) v Kolodvorsko ulico 27.

lj Državno najemnikov za Slovenijo opozarja, da se vrši prihodnja javna odborova seja v sredo dne 4. julija 1923 ob 20. uri v veliki dvorani Mestnega doma. Društvena pisarna daje članom dnevno od 18. do 20. ure informacije Sv. Petra cesta št. 12, pritičeno, deeno.

lj Ogenj v ulici Stare pravde. V soboto okoli pol devete ure so se v kleti neke hiše na Stari Pravdi vnela drva. Poklicno gasilstvo je bilo takoj na mestu z avtom, toda ni prišlo v akcijo, ker so domači že sami pogasili ogenj.

lj Prvovrstni koncert v hotelu Tivoli vsak večer od pol 19. ure naprej. Vstopnina prosta.

lj Policijska kronika. Sprevedniku državne železnice Ivanu Mauserju z Vodovodne ceste št. 201 je bil ukraden 4000 K vreden službeni plašč. — Trgovskemu potniku Evgeniu Gottliebu s Pasjega broda št. 9 je bil v gorenskem vlaku ukraden ročni kovček iz rjavega, trdega papirja, v katerem so bili vzorci svile za kravate v različnih barvah. Gottlieb je bil oškodovan za 80.000 kron. — V Janez Trdinovi ulici št. 2 je bila služkinji Mariji Dornikovi ukradena ročna košara v kateri je imela 20.000 kron denarja in veliko obleke. Dornikova je oškodovana za 25.040 K. Med drugim je bilo Dornikovi tudi ukradeni stenski pregrinjalo z napisom: »Moj očka so mi rekli, oženi se moj sin, jaz ti bom naredil kajžico iz orehovitih lupin!«

Vestnik S. K. S. Z.

Poročila o proslavi treznosti v društvih 24. junija ali naslednji teden, prosimo, pošljite takoj, ker moramo o tem obvestiti zdravstveni odsek pokrajinske uprave. Sporočite na dopisnici: čas, kraj, govorilnika, udeležbo. Društva, ki so izvršila to proslavo, pa ne pošljejo poročila, si sama škodujejo!

Denar za Spominski list še ni poslalo 119 društev in 8. župnih uradov, ki so ga prejeli. Prosimo, pošljite takoj. Če niste listov razpečali, to storite vsaj do ponedeljka. Če ste izgubili ček, pišite ponj ali pošljite denar po nakaznici. Ne delajte nam stroškov s tem, da čakate pismenih opominov!

Društva, ki šele znakov SKSZ za svoje odbojnice in članke (ki niso Orli, ki nosijo svoj znak), prosimo, da takoj sporoče, koliko znakov bi radi

kupili. Ker bi ponekod radi dobili znake, kateri pa so že pošli, znaki pa bi bili primerno poceni (okoli 10 Din) le, če jih več naročimo, ne moremo preje ugoditi tej želji, kakor da dobimo dovolj naročil.

Vestnik št. 7. gre ta teden v tisk. Dobite ga do 15. t. m.

Več društev še ni poslalo članarine za l. 1923. Štaterska društva plačajo svojim okrožjem v Celju in Mariboru članarino. Tajništvo SKSZ.

Dijaški vestnik.

d VII. redni občni zbor ljubljanske podružnice Slov. Dij. Zveze se vrši v sredo, dne 4. julija, ob 10. uri dopoldne v »Danilec« (Akad. dom).

d Kamniška podružnica SDZ ima v petek 6. t. m. ob treh popoldne v Društvenem domu v Domžalah prvi počitniški sestanek. Dnevni red: 1. Izročitev diplome častnemu članu ž. g. župniku Berniku. 2. Referat tov. Ahčina. 3. Razgovor o praznovanju desetletnice, prireditvah, izletih, predavanjih in slučajnostih. Udeležba obvezna.

Orlovski vestnik.

ORLOVSKI NASTOP PRI ČAKOVCU.

V nedeljo 8. julija priredita Omladinski Savez in zagreška Orlovska Podzveza omladinski zbor v Hrašcanah (železniška postaja Macinec) pri Čakovcu v Medjimurju. Bratje Hrvatje vabijo ob tej priliki po-

sebeje slovenske Orle in sicer tudi k sodelovanju pri javni telovadbi. — Ob devetih zjutraj bo skupna sv. maša in zborovanje. Telovadni nastop se vrši v krasnem šumskem kraju ob treh popoldne. Vlak s Pragerskega odhaja ob šestih zjutraj in prihaja ob osmih v Macinec (en vlak odhaja tudi ob 9.22). Iz Zagreba, Čakovca in drugih mest prihajajo skupine katol. mladine. Ob priliki tega slovensko-hrvatskega zbora se bo znova poudarilo in utrdilo bratstvo slovenskega in hrvatskega katoliškega ljudstva, a to je posebej v današnji skupni nacionalni borbi Slovencev in Hrvatov zelo važno. Izkaznice za polovično vožnjo se dobe takoj pri Omladinskem Savezu, Zagreb, Kaptol 27.

Mednarodne tekme v Parizu. Danes 3. julija obvezen sestanek vseh tekmovalcev ob 6. uri zvečer v telovadnici Ljudskega doma. — Vsak udeleženec si mora preskrbeti potni list sam in ga poslati do 10. julija JOZ, ki bo oskrbela potrebne vizume na stroške vsakega udeleženca.

Polhov Gradec. 22. jul. bo praznoval orlovski odsek Polhov Gradec svoj slovesen dan. Prvikrat bo javno pokazal, kaj je dosegel po enoletnem obstoju. Zanimanje za prireditve je veliko. Celoten spored prireditve je sledeč: ob pol 12. uri sprejem pred vasjo. 2. Pete litanije v župni cerkvi. 3. Javna telovadba. Pri vsej prireditvi sodeluje slavna meniška godba. Tudi obilen srečolov obeta biti silno zanimiv. Vabite se vsi okoličani, da ta dan posetite

lepi Polhov Gradec, da dobite novega oživljajočega duha za delo v katoliških organizacijah.

Turistika in sport.

Koča na Veliki Planini je odprta in dober oskrbovana. Pot do koče je nanovo markirana po Kamniški podružnici SPD.

Malnarjeva koča na Crni prsti se je odprla dne 17. junija t. l. Pot od Bohinjske Bistrice je dobro zaznamovana.

S. K. Drava, Varaždin: S. K. Slovan 8:1 (0:1). Dne 1. t. m. je proslavil S. K. Slovan desetletnico svojega obstoja. Ob tej priliki je povabil v Ljubljano varaždinsko Dravo, s katero je odigral prijateljsko tekmo. Varaždinci so telesno zelo jaki, a so kljub temu zelo fair. Izrazite igre nimajo nobene. Najboljši del moštva sta branilca in desno krilo, kateremu manjka tehnika. Najslabša točka je bil njih mladi vratar iz rezerve. Igra ni nudila nikakih napetih momentov ter je bila skoz in skoz monotona. Da je igra postala še bolj dolgočasna, pripomogel je sodnik z večkratnim neopravičljivim pretrganjem igre. Vodstvo so dosegli domači in po srednjem krilu s šutom, katerega bi moral vratar držati. Moštvo Slovana, ki je v ostalem dober material, se pozna pomankanje skupnega treninga. Sodnik g. Hus od tekme do tekme slabši. V offside pozicijah še vedno nesiguren. Ena glavnih njegovih napak je tudi, kot smo že večkrat omenili, da ne teče vedno za žogo, vsled česar piska večkrat to, kar ni, kar bi pa moral piskati, tega ne vidi. Predigra: Ilirija jun.: S. K. Slovan rezerva.

S. K. Hermes: S. K. Primorje rez. 4:1 (2:1). Trening-tekma, odigrana na igrišču S. K. Primorje. Zivahna igra.

S. K. Slovenija, narašč.: S. K. Primorje nar. 3:0 (1:0). Lepa igra mladih.

Cerkvenika in organista

ISCEMO. — Bira, stanovanje. Prednost ima rokodelce. — Nastop kmalu. Naslov pove uprava lista pod številko 3871.

Izjava.

Podpisani izjavljam, da nisem plačnik na dolgove, katere bi moja žena Marija PECEVNIK-URBASOVA, kjerkoli nardila na moje ime, ter svarim vsakogar, da bi od imenovane kaj kupil.

ALBERT PECEVNIK.

DR. PINTAR

NE ORDINIRA DO 20. JULIJA.

16 letna deklica

ISCE mesta UCENKE v trgovini. Naslov pove uprava lista pod številko 3979.

Izurnjena šivilja

gre ŠIVAT NA DOM. — Ponudbe pod šifro »IZURNJENA« na upravništvu lista.

Produktivna zadruga kleparjev, inštalerjev in kotlarjev v Ljubljani (Kolodvorska ulica 18) SPREJME TAKOJ

dva vajenca.

Pekovski pomočnik

dobro izvežban, DOBI TAKOJ dobro mesto. — Naslov pove uprava lista pod številko 3831.

KRAJNI SOLSKI SVET v ŠT. VIDU nad Ljubljano razpisuje

delo slikanja

12 šolskih sob s hodniki na LJUDSKI SOLI v Št. Vidu. — Ponudniki naj svoje ponudbe ofertnim potom predložijo Kraj. šol. svetu v Št. Vidu do 10. julija 1923, kateri si pridržuje pravico oddaje ne glede na najvišjega ponudnika. — Pojasnila se dobe pri g. vodji šole istotam. 3956

Kuharico

SPREJMO na DUNAJSKI CESTI št. 67, I. nadstropje, nasproti nove mitnice.

Boljša hiša SPREJME dobro vzgojenega

mladega DEKLETA

za lahka hišna dela in k otroku TAKOJ. Naslov v upravi lista pod številko 3916.

Službe išče KOVAČ

najraje pri kakem podjetju kot samostojen. — Naslov pri upravi pod števil. 3923.

TESAR!

SPREJME SE takoj dobro izvežban in samostojen TESAR, zlasti za izdelavo stopnišč in podstrešnih sob. Zglasiti se je v Ljubljani, LINHARTOVA ULICA 12.

Izdelovalec salam

in drugih DELIKATESNIH IZDELKOV ISČE SLUŽBE event. tudi v poznejšem času v kakem večjem podjetju v Ljubljani ali Zagrebu; gre tudi v večjo restavracijo. — Ponudbe pri upravi »Slovenec« pod »PRVOVRSTNA MOČ«. 3965

Kupim okr. 300 hrastovih

NORMALNOTIRNIH

škartiranih pragov.

Ponudbe na upravo »Slovenec« pod šifro »HRAST 3952«. 3952

šivilja išče sobo

prazna ali meblirana, s posebnim vhodom in uporabo kuhinje v Ljubljani ali večjem kraju na deželi. Cenjene ponudbe na upravo »Slovenec« pod šifro »šiviljac«.

Lepo stanovanje

v Ljubljani (2 sobi, kuhinja, električna luč in pritlikline) ZAMENJAM z enakim v Mariboru. — Naslov v upravi lista pod številko 3967.

Zahvala.

Za mnogoštevilne izraze srčnega sočutja povodom smrti naše ljubljene soproge, sestre, matere in stare matere, gospe

Terezije Mikuš

roj. PAUER

za poklonjene krasne vence in šopke, in pa za mnogobrojno spremstvo na zadnji poti pokojne izrekamo tem potom našo najiskrenejšo zahvalo.

V Ljubljani, 30. jun. 1923.

ZALUJOČI OSTALI.

PRVOVRSTNO SENO NAPRODAJ

Poizve se pri Jerebu, Rožna dolina 135.

POZOR novoporočenci! Poceni NAPRODAJ popolnoma nova

SPALNA OPRAVA!

GLINCE štev. 77 pri Ljubljani. 3964

Kupim angleško sedlo

dobro ohranjeno. — Ponudbe s ceno upravi lista pod šifro »SEDLA 3960«. 3960

Ročni voziček

na 4 kolesa, nov, močan, in nov SKOBELNIK (Hoblbank) NAPRODAJ v Rožni dolini št. 145 pri Ljubljani. 3962

HARMONIJA

lep, amer. sistem, 11 reg., 2 kolenika, NAPRODAJ za primerno ceno. Naslov v upravi »Slovenec« pod števil. 3957.

PRODAJ dobro ohranjen D. K. W.

pomožni motor

Naslov v upravi lista pod številko 3913.

Naznanjam

vsem cenjenim odjemalcem sodavice, da sem pričela s 1. julijem 1923 izvrševati

SODAVIČARSKO OBRT

v RADECAH pri Zidanem mostu. — MILKA ROGELJ z Vrhnike.

Pozor!

kupujem stare OBLEKE, ČEVLJE, POHIŠTVO itd.

Grem tudi na dom. — Dramé Martin, Ljubljana, Sv. Jakoba nabrežje števil. 29.

Moško kolo

ceno NAPRODAJ. — Naslov pove uprava »Slovenec« pod številko 3978.

SOBO

(tudi DVE), najrajši v vili, z električno razsvetljavo in pa z uporabo kopalnice, ISČETA dva gospoda za takoj. — Ponudbe na upravo lista pod šifro »A. B.«

POZOR TRGOVCI! — Imam v zalogi

molitvenike

z naslovom: »Spomin na Jezusca, primeren za birmance, z napisom: Spomin sv. birmice ali brez napisu. — Cena molitvenikom na debelo: Zlata obreza z okroglimi vogali, mehke platnice, fini, 20 Din, zlata obreza, trde platnice, 15 Din, rudeča obreza, trde platnice, 10 Din. — AL. ZORIČ, knjigovoz, KRŠKO. 3928

DRAŽBENI OKLIC.

Po sklepu okrajnega sodišča v Ljubljani z dne 20. junija 1923, Ne I 160-23 bo na predlog lastnika Josipa Planinšek, posestnika in trgovca v Litiji, DNE 16. JULIJA ob 9. uri DOPOLDNE v pisarni podpisanega notarja, Sodna ulica števil. 11

prostovoljna javna dražba zemljišča

vložek 619 kat. občine Spodnja Šiška — obstoječega iz stavbene parcele 260,7 — novo zgrajeno poslopje z dvoriščem v izmeri 516 m².

Vzključna cena 625.000 Din. Pred pričetkom dražbe je treba položiti 5 odstotkov vadija.

Zastavnim upnikom ostanejo slej ko prej pridržane vse njihove pravice ne glede na višino najvišjega ponudka.

Pritličje stavbe je zidano kot tovarna, prvo nadstropje in podstrešje so pa stanovanja.

Informacije daje podpisani notar ob uradnih urah in lastnik Josip Planinšek, trgovec v Litiji.

V Ljubljani, dne 27. junija 1923.

DR. KAROL SCHMIDINGER, notar kot sodni komisar.

ODDAM V NAJEM trgovino meš. blaga

na DEŽELI event. sprejemem DRUŽABNICO. Za mlajšo agilno moč lepa bodočnost! Potreben kapital vsaj 50.000 Din. Ponudbe pod »TRGOVINA na DOLENSKEM 3943« na upravništvu »Slovenec«.

Malo posestvo

ODDAM na Dolenjskem blizu TOPLICE pripravo za vsako obrt. — Naslov pove upravništvu »Slovenec« pod števil. 3959.

=====

Poravnajte naročnino!

=====

ZELO UGODNO JE

naprodaj HIŠA

na periferiji Ljubljane — z gostilno in trgovino z mešanim blagom. — Cena izpod enega milijona kron. Posredovalci izključeni. — Le resne ponudbe pod šifro »UGODNOST« na upravo lista.

SOBO z 2 posteljama

posebnim VHODOM ter električno razsvetljavo oddam 2 gospodoma, ki bi imela tudi zajuterk. Naslov pri upravi lista pod »SP. ŠIŠKA« 3924. 3924

Moško kolo

popolnoma dobro ohranjeno, ugodno na prodaj. Poizve se: SELO 7 — MQSTE.

PRODAJ dobro ohranjen

športni voziček

Naslov v upravi lista pod številko 3917.

Banatsko moko la.

na vrece in vagone razprodaja M. BIELIČ, Dunajska cesta 33, pri »Balkanu« po najnižjih dnevnik cenah. 3696

=====

KUPIMO VSAKO MNOŽINO

starega SVINCA

PUŠKARNA V KRANJU.

=====

TRANSMISIJO

3—4 m dolgo, 40 v premeru, z ležišči, KUPIM. — ANDREJ PRESEREN, RADOVLJICA. 3859

Neizmerne žalosti potrji naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naš nadvse iskreno ljubljani stric, gospod

Ivan Sartori

posestnik in ključavničar v Radovljici

v soboto, dne 30. junija 1923 v 74. letu svoje starosti, po dolgi in mukepolni bolezni ob 10. uri zvečer, previden s svetotajstvi za umirajočega, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb predragega pokojnika bo v ponedeljek popoldne ob 5. uri iz hiše žalosti števil. 86, na tukašnje pokopališče.

Ohranimo ga v blagem spominu!

Vsi ostali žalujoči sorodniki.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem sporočamo polni žalosti tužno vest, da je vsaemogočai, oče življenja in smrti, poklical k Sebi našega preljubljenega moža, očeta, tasta, starega očeta, brata, svaka in strica, gospoda

Josipa Kajfeža

bivšega župana, poštarja, trgovca in posestnika v Nov. Selih

ki je danes ob 20. uri Bogu udano preminul po mukepolni bolezni, previden s tolažili svete vere v 89. letu svoje starosti.

Truplo dragega pokojnika pokopljemo v petek 29. junija ob 15. uri iz hiše žalosti, v Kočevju št. 204, v družinsko grobnico na mestnem pokopališču v Kočevju.

Svete maše zadušnice se bodo služile v več cerkvah.

Dragemu pokojniku blag spomin!

KOČEVJE, dne 27. junija 1923.

Marija Briški roj. Kajfež, sestra. — Janja Kajfež roj. Pogorelec, soproga. — Mihael Briški, svak. — Anton, Josipina por. Kajfež, Josip, Vitoslava por. Sajovic, Karol, Frančiška por. Kajfež, Janjica por. Pukljak, Iva por. Ile, otroci. Jože Kajfež, dr. Ivan Sajovic, Marija Kajfež roj. Steh, Miško Kajfež, Josip Pukljak, Josip Ile, zetje in sinaha.

Vsi vnuki in vnukinje.

Zahvala.

Za vse izkazano nam sočustvovanje ob prebriski izgubi, ki nas je zadela s mrtjo našega blagega pokojnika, gospoda

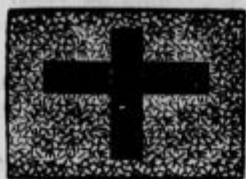
Josipa Kajfeža

izrekamo vsem in vsakemu posebej najsrčnejšo zahvalo!

Bog povrnil

KOČEVJE, dne 30. junija 1923.

ZALUJOČI OSTALI.

»TEXTILANA« v Kočevju javlja prežujočo vest, da je njen soustanovitelj in družabnik, gospod

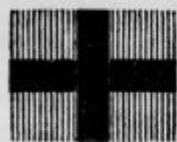
Alojzij Loy

bivši deželni poslanec, nadtridesetletni župan mesta Kočevje, častni občan mestne občine Kočevje, imejitelj številnih visokih odlikovanj ter posestnik v Kočevju

danes nenadoma preminul.

Vrlenu možu dela blag spomin!

KOČEVJE, dne 1. julija 1923.

ZASTOPSTVO MESTNE OBČINE v KOČEVJU javlja žalostno vest, da se je bivši njegov nadtridesetletni župan in častni občan Mestne občine Kočevje, gospod

Alojzij Loy

bivši deželni poslanec, predsednik upravnega odbora Mestne hranilnice v Kočevju, podpredsednik upravnega sveta »Merkantilne banke«, imejitelj številnih visokih odlikovanj itd. itd., ter posestnik v Kočevju

danes nenadoma preselil v večnost.

Za napredek in javni dobrobit vsekdar vnetemu možu ohranimo blag spomin!

KOČEVJE, dne 1. julija 1923.

UPRAVNI SVET in RAVNATELJSTVO »MERKANTILNE BANKE« v Kočevju javljata tužno vest, da je njen soustanovitelj, prezaslužni podpredsednik in upravni svetnik, gospod

ALOJZIJ LOY

bivši deželni poslanec, nadtridesetletni župan mesta Kočevje in njegov častni občan, imejitelj več visokih odlikovanj itd. itd., ter posestnik v Kočevju

danes nenadoma preminul.

Blagemu in za javni blagor vedno vnetemu pokojniku časten spomin!

KOČEVJE, dne 1. julija 1923.

Moderno DELAVNICO

72 m² veliko, oddam takoj za vsako obrt. Naslov pri upravi lista pod številko 8912.

NOV, ZELEN

štedilnik prodam

SUŠNIK, Zelena jama 70.

3911

POSEST

realiteta pisarna, Ljubljana, Poljanska cesta štev. 12.

Kupi:

Hišo s prostim trgovskim lokalom in stanovanjem na prometnem kraju v mestu ali na deželi.

Proda:

Hišo v predmestju Ljubljane s 3 trgovskimi lokali in stanovanjem, vse takoj na razpolago.

Išče:

Lokal za vreditev male trgovine na prometnem kraju v mestu; ev. adaptacije na lastne stroške.

Dvonnadstropna hiša

v sredi Ljubljane se PRODA. — Cena je 100.000 DIN. Radi potovanja nujna kupčija. Natančneje H. PRIVSEK, Ljubljana, Miklošičeva cesta 18, I. nadstropje, desno, poleg sodišča. 3874

Zaprta VOZ

(LANDAUER), dobro ohranjen, proda za Din 15.000 Uprava gornjegradiških posestev ljubljanske škofije v Marijinemgradu, pošta Mozirje. 3890

KRASNA PRILIKA!

15 minut od kolodvora v Domžalah ob glavni cesti je

naprodaj posestvo

obstoječe iz njiv, tavnikov in poslopja z gostilno. Vpeljana je elektr. razsvetljava, gostilna je kompletno opravljena. Hiša je takoj na razpolago. — Naslov se izve v upravi »Slovenec« pod številko 3908.

HIŠA naprodaj

v TOPOLAH pri MENGŠU z 2 sobama, vežo z vodnjakom, sadnim vrtom, skoro nova, pripravna za kako obrt ali kakega penzionista, pol ure od kolodvora ali od farne cerkve. Naslov: BARBARA KU-RENT, Topole 26. 3901

Kaj potrebuje vsak trgovec?

Miniatur lexikon

Terminologija trg. znanosti, priročnik za vsakdanjo uporabo vsakemu trgovcu, industrijalcu, obrtniku, posebno pa vsem bančnim zavodom. — Cena Din 100.—.

Po povzetju pošilja

Privredna knjižara u Zagrebu, Peščenica VI. br. 9/H.

Knjižarne dobivajo

velik popust!

POSESTVO

VZAMEM V NAJEM. — Naslov se izve pri upravi lista pod številko 3922.

!!! AUTO !!!

BENCIN
OLJE
MAST

PNEUMATIKA
VSA POPRAVILA
IN VOZNIJE

JUGO-AUTO d. z. o. z. v Ljubljani. Le prvovrstno blago in delo po solidnih cenah nudi

Banatsko pšenico la.

razprodaja na vagone, paritet vsake postaje v Sloveniji, M. BIELIČ, Dunajska cesta 33, pri »Balkanu«.

„DIAMALT“

Pozor pekar! »Diamalt«, tvornice Hauser & Sobolka, Beč-Stadlau, v predvojni kakovosti, se edino dobi pri glav. zastopniku v Jugoslaviji EDUARD DUŽANEC, Zagreb. Skladišče Strossmajerova 10. Varnost se ponaredb v prahu ali tekočini!

QVES -- KORUZO la.

na VREČE in VAGONE razprodaja M. BIELIČ, Dunajska cesta št. 33 pri »Balkanu« po najnižjih dnevnih cenah. 3697

MESTNA HRANILNICA KOČEVSKA v Kočevju nanaša žalostno vest, da se je njen soustanovitelj in njen sovoditelj od njene ustanovitve dalje, dolgoletni in sedanji predsednik njenega upravnega odbora, gospod

Alojzij Loy

bivši deželni poslanec, nadtridesetletni župan mesta Kočevje in njegov častni občan, imejitelj številnih visokih odlikovanj itd., ter posestnik v Kočevju

danes nenadoma preselil v večnost.

Za napredek in javni dobrobit vsekdar vnetemu možu ohranimo blag spomin!

KOČEVJE, dne 1. julija 1923.

Upravni odbor in ravnateljstvo.

ODDAM radi selitve staro, znano

dobro idočo gostilno

PRI ROTU na BOH. BELI v bližini farne cerkve in šole, oddaljeno 10 minut od kolodvora in 20 minut od Blejskega jezera, jako obiskano od letoviščarjev in pripravno za vsako drugo obrt in trgovino. Zraven spadajo: gospodarsko poslopje, velika klet, ledenica, sadni vrt, velik vrt za zelenjavo in 1 ali 2 njivi. Oddam vse s popolnim inventarjem. — Ponudbe nasloviti: ALOJZIJ PAPLER, Boh. Bela.

Zelo ugodno naprodaj:

3.000—4.000 kg bakrene elektrolit-ZICE 16 mm², cca. 2.000 kom. IZOLATORJEV za nizko napetost do 600 voltov, 2—3.000 komadov izolatorjev za visoko napetost do 6.000 voltov, preizkušeni 80.000 voltov, cca. 6.000 kom. KLJUK za izolatorje, 15 kom. TRANSFORMATORJEV za visoko napetost od 5.000 voltov na 880 220 voltov z vso železno konstrukcijo, pripravni za montažo na drogih, cca. 2.000 kg raznega elektromaterijala. — Naslov v upravi lista pod številko 3896.

Preseljitveno naznanilo.

Cenj. naročnikom vljudno naznanjam, da sem preselil svojo tapetniško delavnico iz Komenskega ulice 12, (»Rokodelski dom«) v Kolodvorsko ulico št. 27.

Priporočam se tudi v bodoče za naklonjenost ter zagotavljam solidno in točno postrežbo.

Franc Jager, tapetniški mojster, Ljubljana, Kolodvorska ul. 27.

6 vagonov koksa

bode naprodaj na javni dražbi v četrtek, dne 5. julija 1923 ob 10. uri dopoldne v skladišču južne železnice v Ljubljani.

Postaja Ljubljana, glavni kolodvor.

Večje industrijsko podjetje išče samostojnega knjigovodjo

zmožnega slovenščine, nemščine, po možnosti tudi srbohrvaščine. — Reflektira se samo na resne in dobre moči. — Plača po dogovoru. — Mesto trajno. — Vstop ev. takoj. — Ponudbe s sliko, prepisi spricval in referencami pošljejo naj se na upravništvo tega lista pod šifro »200/3893«.

Zdravilišče Rogaska Slatina

Sezona: Maj — september.

Zdravljenje vseh žlezočnih in črevesnih bolezni. Cene zmerno. V pred- in posezoni znatni popusti za vse, 50% za drž. uradnike, oficirje in duhovne vseh priznanih veroizpovedi, in njih rodbinske člane.

Največja udobnost.

Zahtevajte prospekte.

Ravnateljstvo zdravilišča.

Ivan Zakotnik

Telefon št. 379.

mesni tesarski mojster

Telefon št. 379

Ljubljana, Dunajska cesta 46.

Vsakovratna tesarska dela, kakor: moderne lesene stavbe, ostraža za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike; stropi, razna tla, stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje itd.

Gradba lesenih mostov, jezov, mlinov. Parna žaga. Tovarna furnirja.